YARINKI SAYIMIZ
16
SAYIFA
Şimalî Afrikada Türkler

VAKIT

17 inci Yıl - Sayı: 5968 | Yazı İşleri Telefonu: 24379 | PAZAR, 19 Ağustos (8 inci ay) 1934 | İdare Telefonu: 24370 | Sayısı 5 Kuruş

Gezinti kuponu: 66

"VAKIT„ın tertip etttği büyük gezintiye iştirak etmek için bunu kesip saklayınız.

Türk Dili Kurultayı Dün Açıldı

Ikinci Türk dili kurultayı

Dün öğleden sonra Dolmabahçe sarayında millî önderimiz Gazi Hazretlerinin yüksek huzurlarıyla açılan İkinci Türk Dili Kurultayı çalışmalarına başladı. İlkin bu ikinci kurultayda da göze çarpan şey gerek aza, gerek dinleyicilerin çok seçkin bilginlerden teşekkül etmesi idi. memleketin dört bucağından kalkarak ve günlerce yol zorluklarına katlanarak İstanbula gelmiş olan tanınmış yüzler, kurultay salonunda yer yer göze çarpıyordu. Demek ki iki yıl önce büyük bir hızla girişilmiş olan dil inkılâbı hareketi, gevşemek ve ağırlaşmak şöyle dursun, bilâkis bir kat daha ateşlenmişti. Türk milletinin bütün münevverleri bu inkılâp hamlesindeki ehemmiyeti tamamiyle takdir ediyordu.

Onun için İkinci Türk Dili Kurultayına başlarken gördüğümüz bu heyecanlı manzara krşısında göğsümüzün kabardığını duyuyoruz. Türk milletinin her türlü yabancı unsurlardan kurtularak öz benliğine kavuşacağı günleri adeta şimdiden gözle görür gibi oluyoruz.

Gazinin eseri olan Dil Cemiyetinin gerek iki yıllık çalışması, gerek bundan sonra neler yapacakları üzerinde söylenen sözlerle ilk devrede ele getirildiği anlaşılan neticelere bakarak önümüzdeki devrin artıcı bir nisbetle daha verimli olacağına inanabiliriz.

Harf inkılâbı, Türk çocuklarına en kolay okuyup yazmanın anahtarını verdi; ancak dil inkılâbı olmadıkça Türk çocuklarının kısa yoldan bilgi, irfan kazanmalarına imkân yoktu. Bu itibarla dil inkılâbı, harf inkılâbının bir neticesi, onun tamamı gibi kabul olunabilir.

Dün kurultay huzurunda Türk dilinin öteki Hindu - Avrupayî diller zümresinden biri olmadığını isbat eden Ahmet Cavat Beyin söz arasında dediği gibi, bundan sonra Türk çocukları mekteplerde Arapça (müfret) kelimesi yerine "tek„ gene (cemi) kelimesi yerine

Mehmet ASIM

(Devamı 4 üncü sayfanın 1 inci sütununda)

"Ikinci Kurultayın dil işini daha çok ve tez verimli yola koyacağına güveniyoruz„

"Vakıt„ Uluğumuzun önünde çalışmıya başlıyan ikinci dil kurultayını saygı ve sevinçle esenliyor

Saat 12 — Dolmabahçenin önünde özlü bir kımıldanış var. Kapılar açılıyor, polis efendiler, bahçe tarhlarının yanlarına, uzun mesafelerle diziliyorlar... Azalar, davetliler, elçilikler erkânı, birer ikişer, davetiyelerini, kartlarını gösterip, büyük kapıya doğru ilerliyorlar.

Koca salon, her dakika geçtikçe biraz daha doluyor.

Saat 13 buçuk — Salon kalabalıklaştı. Merkez bürosu azaları faaliyette. İbrahim Necmi Bey, kolunda dosyalar, yol halılarının üstünde, parmaklarının ucuna basarak oradan oraya gidiyor.. Hasan Âli Bey, Faik Reşit Bey, Ali Canip Bey, buğün duyacakları manevi hazla, iki yılın yorgunluğunu çıkaracakları için memnunlar...

(Devamı 6 mcı sayfanın 1 inci sütununda)

M. Hitler bugün rey toplıyacak!

Şehrimizdeki Almanlar da rey verecekler

" Almanyanın vaz geçemiyeceği iki şey: Milletin şerefi ve hukuk müsavatı.. „

Bugün Almanya heyecan içinde.. M. Hitler bugün umumî reye müracaat ediyor. Son günlerde gelen telgraflar, Almanyanın dört bucağını dolaşarak propaganda yapan Hitleri ve arkadaşlarını neticeden emin gösteriyor.

Öğrendiğimize göre şehrimizde bulunan Alman kolonisi de Almanyadaki reye iştirak edecektir. Ancak, Türk toprağında bulunuşları kanunen buna imkân vermemektedir. Behemehal reye iştirake karar vermiş bulunan şehrimiz Alman kolonisi, bu sabah saat sekizde Şirketi Hayriyenin 54 numaralı vapuru ile Boğaz içine gideceklerdir. Boğazın Karadeniz

(Devamı 5 inci sayfanın 4 üncü sütununda)

Görüşülecek yer belli oldu!

Şuşing - Musolini mülâkatı manevralar esnasında olacak

Roma, 18 (A.A.) — Havas ajansı bildiriyor:

Stefani ajansı, M. Mussolininin manevralar esnasında M. Schuschnigg'e mülâki olacağını teyit eylemektedir. Avusturya lehinde derpiş edilecek tedbirlerin beynelmilel mahiyette olacağı anlaşılmaktadır. Buna binaen, Schuschning — Mussolini mülâkatı daha

(Devamı 5 inci sayfanın 3.üncü sütununda)

Merinos işinde muvaffakiyet

Bursada tetkikler yapan Ziraat Vekilinin beyanatı

Bursa, 18 (A.A.) — Dün şehrimize gelen ziraat vekili Muhlis Bey merinos mevzuuna dair tetkiklerinin son kısmını Bursa'da yapan heyeti toplıyarak kendilerile çok uzun süren bir görüşme yapmış ve verimli birçok kararlar almıştır. Bu toplantıyı müteakip kendilerini ajans namına gördüm.

(Lütfen sayıfayı çeviriniz)

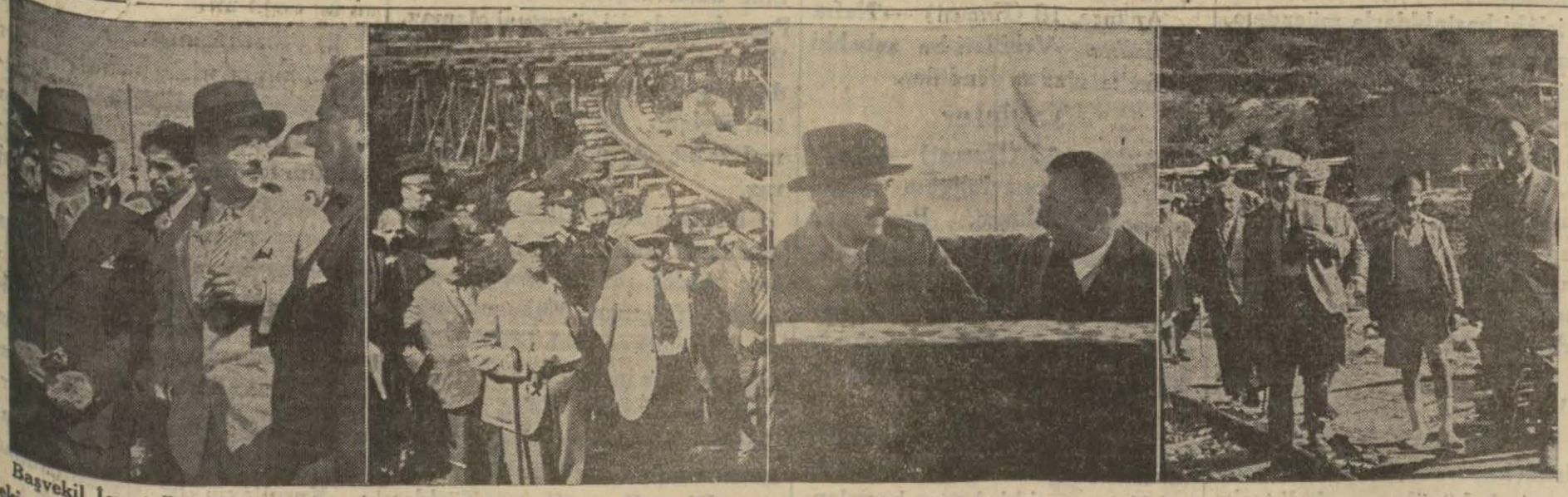

Başvekil İsmet Paşa Hazretleriyle İktısat Vekili Celâl Bey ve beraberlerindeki mebus ve gazeteciler dün Gülcemal vapuriyle Karadenizden şehrimize gelmişlerdir. Gülcemal, Dolmabahçe önünde demirlemiş, Dahiliye Vekili Şükrü Kaya, İnhisarlar Vekili Ali Rana Beyler, Kumandan Salih Paşa, ve diğer bazı zevat Sakarya motöriyle vapura gelerek Başvekil Paşa Hazretlerini karşılamışlardır. İsmet Paşa Hazretleri ve Celâl Bey Sakarya motöriyle doğru Dolmabahçe sarayına; İsmet Paşa Hazretleriyle gelen mebuslar ve gazeteciler de Deniz yolları işletme idaresinin tahsis ettiği motörlerle karaya çıkmışlardır.

Buradaki resimlerimiz, Başvekil Paşa Hazretlerinin Ayancıkta Zingal Şirketi müesseselerindeki tetkiklerine ait intibaları tesbit ediyor.

Fotografımızda, Başvekil Hazretlerinin, dün sabah kendilerini karşılıyan Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Beyle birlikte Sakarya motöriyle Dolmabahçeye geçişlerini görüyorsunuz..

Pek yakında

BABIL SARAYLARINDA

DÂRÂ VE İSKENDER

TARIHI BÜYÜK ROMAN

Yazan: *Ishah Ferdi*

Pek yakında

TELGRAFLAR

Sarre hükûmet komisyonunn protesto

Almanya ve Hindenburga dil uzatılıyor

Alman hükûmeti, Sarre hükûmet komisyonuna şiddetli bir nota verdi

Berlin, 18 (A.A.) — Alman hükûmeti Sarre hükûmet komisyonuna şifahî bir nota vererek Sarre'da çıkan bazı gazeteler tarafındanHindenburgun ölümü münasebetiyle Almanya ve Alman hükûmeti ve hatta müteveffa reisicümhur hakkında yapılan tecavüzleri protesto etmiştir. Hükûmet, bu kabil görülmemiş ifrat hareketlerin milletler cemiyeti tarafından idare edilen bir arazide vuku bulmasını ve hükûmet komisyonunun müdahaleye lüzum görmemesini hayretle karşılamakta ve mezkûr komisyonun bu hareketini de şiddetle protesto ederek bu hareketlere karşı icap eden tedbirlerin ittihazına intizar eylemektedir.

Hindenburg'un vasiyetnamesi sahte mi?

Paris, 18 (A.A.) — Echo de Paris gazetesinde "Hindenburg,, un vasiyetnamesi mevsuk değildir,, başlığı altında bugün intişar eden bir makalede vasiyetnamenin sahte olduğu isbata çalışılmaktadır.

Amerikada bir milyona yakın amele birden grev yapacak!

Nevyork, 18 (A.A.) — 355 bin yün ve ipek amelesini ihtiva eden sendikalar mümessilleri, iplikçiler sendikasının grev emrine itaat lehinde rey vermişlerdir.

500 bin pamuk amelesi mümessilleri de dün grev lehinde rey verdiklerinden, işleri terke hazır olan amele yekûnu, 825 bine baliğ olmuştur.

Japouyada zelzele

Tokyo, 18 (A.A.) — Nagayo civarında şiddetli bir zelzele hissedilmiştir. Demiryolu münakalâtı münkatidir. Zelzele merkezinin, Nagoyadan 50 mil mesafede olduğu zannolunuyor.

Zelzelenin şiddeti, halkı evlerinden çıkmağa mecbur etmiştir.

30 Ağustos bayramına hazırlık

Ankara, 18 (Hususî) — Halkevi otuz ağustos bayramını kutlulama hazırlıklarına devam etmektedir. O gün Halkevinde otuz ağustos isimli bir piyes oynanacak, şiirler, nutuklar söylenecektir.

İzmir kurtuluş bayramına Ankara Halkevinden iştirak edecek olan heyet Menemen, Yıldırım Kemal istasyonlarında inecek Kubilây ve Yıldırım Kemal abidelerine çelenk koyacak, harp sahasına da ayrıca bir çelenk atacaktır.

Muhasebat müdürlüğü

Ankara, 18 (Hususî) — Münhal bulunan muhasebat umum müdürlüğüne hukuk ve maliye mekteplerinden mezun Mümtaz Bey tayin edilmiştir.

Yurt gazetesi

Ankara, 18 (Hususî) — Köylüyü aydınlatmak maksadiyle çıkarılan Yurt gazetesinin posta ücretinden muaf tutulması Vekiller Heyetince kararlaşmıştır.

Nafıa ve Maliye Vekilleri

Ankara, 18 (Hususî) — Nafıa ve Maliye Vekilleri bu sabahki trenle Elâzizden döndüler.

Tayinler

Ankara, 18 (Hususî) — Balıkesir vali muavinliğine İnegöl kaymakamı Ekrem, Bursa vali muavinliğine Akşehir kaymakamı Edip Beyler tavin edilmislerdir.

Izmir 9 Eylül beynelmilel panayırı, Avrupadakilerle mukayese edilebilir şekilde hazırlandı

İzmir, 18 (A.A.) — Beynelmilel 9 Eylûl panayır komitesi Vali Kâzım Paşanın reisliği altında ve her gün panayır yerinde toplanmaktadır. Geceyi gündüze katan bütün bir faaliyet, artık büyük eseri gösteriyor. Üç gün evel İzmiri ziyaret eden Alman mühendisleri bu eseri çok takdir etmişler ve Avrupadakilerle mukayese yapmışlardır. Bütün işler fen ve ihtisas adamlarının elinden ve nezaretleri altında çıkıyor. Büyük küçük pavyonlar güzellikte ve zarafette müsabaka açmıştır. Gümrük ve inzıbat daireleri teessüs etmiştir. Ayın yirmi üçünde bütün inşaatın ana hatları bitmiş olacaktır. Panayırı bizzat açmakla şeref verecek olan İsmet Paşa Hazretlerinin yirmi beş ağustosta İzmirde olacaklarını salâhiyetli makamlar söylüyor. Pavyonlar dolmuştur. Müracaat kapanmıştır. Yalnız açıkta arsa alarak pavyon yapanların yeni müracaatleri ağustos yirmiye kadar devam edecektir. 9 Eylûl kurtuluş bayramının faal komitesi de zengin programını hazırlamaktadır.

Çocuk felcine karşı bir aşı keşfedildi

Filâdelfia, -8 (A.A.) — Meşhur doktor John Koluner, çocuk felcine karşı bir aşı keşfetmiş olduğunu ilân etmiştir.

Mumaileyh, aşının tesirini isbat için, maymunlara, kendisine ve muavinine şırıngalar yapmıştır. Bu aşı, maymunların amudi fıkarisinden alınmıştır. Ve mikropların vücut üzerindeki tesirleri başlamazdan altı hafta evel yapılması lâzımdır.

Bütün hayatta muafiyet temin edebilmek için aşının üç hafta sıra ile yapılması kâfidir.

Doktor, Bu aşının taammüm edeceğini ve bunun pek ucuz bir fiatla yapılabileceğini ümit etmektedir.

---

aşağıda yazılı beyanatta bulundular:

Hükûmet, kamkarin fabrikasını kurmağı iktisat ve sanayi proğramına almıştır. Bu fabrikanın istediği ince lifli yünü yetiştirmesi işini ehemmiyetle düşündük. Esasen merinos koyunları üzerinde daha evvelce karacabey'de tecrübeler yapılmıştı. Son defada ziraat vekâleti sabık müsteşarı ve yüksek baytar mektebi zeotekni muallimi İhsan Abidin, vekâlet zeotekni mutehassısı Nurettin, yüksek ziraat enstitüsü zeotekni profesörü sptel, hıfzıssıhha enstitüsü profesörü Beller, bokteryoloğ Süreyya, Tahsin, Kadri, Selâhattin, parazitoloğ Nevzat, Necati, karacabey harası müdürü Şefik Beylerden müteşekkil bir heyet halinde Bursa, Balikesir mıntakalarında evvelâ toplu olarak gezmişler, bilâhare her grup kendi branşı dahilinde tetkiklerde bulunmuşlardır.

İşe pek yakında başlanacaktır. Fabrikanın ipdidaî mevadını verecek merinosun muvaffakiyetle yapılmaması ve iyi neticeler vermemesi için hiç bir sedep yoktur. İklim ve tabiat buna temamile elverişlidir. Zaten profesörlerin de teslim ettiği igibi Anadolu ,ince yünlü hayvanların, ana yurdudur. Köylümüzün, anlayış, kavrayış, ve görüş kabiliyetinin yüksekliği bu işin başarılmasında en büyük kuvvet ve ümit kaynağıdır. Merinos işinin ana proğramı senelere ayrılmış olarak hazırlanmıştır. Heyet, şimdi bu ana proğram üzerinde en küçük teferruatına kadar iş planlarını hazırlayacaktır. Hayvan islâhi hastalıklarla mücadele, bakım ve satış işleri bir kül halinde bir birini temamlayıcı bir surette yapılmıştır . 7-8 seneye bölünmüş olan bu proğramın ilk üç senesi, her türlü hazırlıkların temamlanmasına, hastalıkla mücadele ve eleman yetiştirilmesine ayrılmıştır. Karacabey harası, Bursa ziraat mektebi, tetkik noktasından merkez olacak, bilgi ve teknik işleri yüksek ziraat enstitüsünde toplanacaktır. Merinos işinin Bursa ve Balikesir Vilâyetlerinin iktisadî kalkınma, ilerleme ve yükselmesinde büyük ve verimli tesirleri olacağından şüphe edilmez.

Yetiştiriciler, bilhassa merinos yetiştirme cemiyetinin reis ve arkadaşları bu işin az zamanda muvaffakiyetle başarılması inan ve kanaatini kuvvetlendirmektedirler.

Ormanlarımızın çok sıkı ve Askerî bir disiplinle muhafazası için vekâletçe yeni bir kanun hazırlanmakta olduğu söylenmektedir. Vekil Bey bugün refakatindeki zevatla birlikte karacabeyharasına gittiler.

HUSUSÎ HABERLER

Ankarada belediye intihabı hazırlıkları devam ediyor

Ankara, 18 (Hususî) — Belediye intihap hazırlıkları devam ediyor. Bir eylûlde intihap encümeni teşekkül edecek ve defterlerin tetkikine başlıyacaktır. Tetkik işleri teşrinievelin on birine kadar ikmal edilecek ve o gün intihap yapılacaktır.

İntihap günü kanunî merasimden başka hususî yahut fevkalâde merasim yapılmıyacaktır.

Evkaf idareleriile müstecirler arasında mukaveleler nasıl yenilenecek ?

Ankara ,18 (Hususî) — Vakıf yerlerin idaresi nizamnamesine evkafın yapmış olduğu bir ilâveye göre 931, 932 senesinde icar akti yapmış bulunan eski müstecirler için evkaf idareleri, üç senelikler den yüzde yirmi, iki seneliklerden yüzde on tenzil suretiyle mukaveleyi yeniliyebilir.

Üzüm fiyatlarını düşüren ticarî tröstler

Ankara, 18 (Hususî) — İzmir havalisinde üzüm fiatlarını düşüren bazı ticarî trüst hakkında ofis reisi Kurt oğlu Faik Bey diyor ki:

"— Vaziyet endişeyi mucip değildir. Satışlar yeni başladığı için birkaç tüccar arasında yapılan hususî anlaşmalar ehemmiyeti haiz olamaz.

Hava postalarında da tenzilâtlı tarife

Ankara, 18 (Hususî) — Hava yolları idaresi, İstanbul — Ankara arasındaki tayyare seferlerinin gördüğü rağbet üzerine gidiş geliş 30 liralık biletler ihdasını kararlaştırmıştır. Bu biletlerin bir hafta müddeti olacaktır.

Bisiklet turunu yapan sporcu'ara Meclisin hediyesi

Ankara, 18 (Hususî) — Türkiye bisitlek turunu yapan Muhafız gücü sporcularına meclis namına birer saat hediye edilmiştir.

Kurultaydan notlar

— ilk gün —

Hiç bir toplantıya değil, hiç bir eğlentiye bile bu kadar can atarak gelinmemiştir. Ben saat bir olmamıştı, geldim; ön salon dolmuş gibi...

Merdiveni önliyen kapının iki kanadı birden açıldı. Özliyen yüreklerimizin çarpıntısı gözliyen gözlerimizde. Ah şu dile dolaşan eski kelimeler... Turda Musaya görünen kudretin tecellisi bundan özge bir şey mi? Bizim Gazimiz.. Bizim, bizim, bizim Gazimiz... Yer yüzünün bütün insanları ona bizim gibi bizim demek için çırpınıyor. İyi düşünün: Türk miletinin insanî olmayan nesi var?

Tok bir ses. Tane tane, arada hece hece bir okuyuş: Şuraya şu radyo algıdını koyup kuranlar kimbilir ne sevindirmişlerdir? Kalabalığa söylemenin şartını Abidin Bey kadar kimse yerine getiremiyecektir.

Reis Paşa — Kâzım Paşa Büyük Millet Meclisi reisidir. O kelime daha değişmediğinden Reis Paşa demede dil sürçmesi olamaz. Evet — Reis Paşa, inkılâpçı bir dil kurultayına en yakışır bir nutuk söyledi. İlk işittiğimiz kelimeleri hiç öğretilmeden anlıyoruz.

Başkan: Reis. Uluğ: sıfat olarak değil, isim olarak büyük. Önder: Lider, rehber. Donşak: Cümudiye. Göçmen: Muhacır. Bunda kurultaya ruh üfliven. yol gösteren bir incelik var. Öz Türkçemizi ayıklar ,genişletir, güzelleştirirken bövle yanacağız. Bütün nutukta yabancı dilden tek kelime var: Din. Bu mefhumu Türkler konusmamıslar mıdır? Merak edilecek bir ver Bakımız Başkan Paşamız siyaseti bile aslı gibi söylüyor: Se - yasa diyor. Gerçek siyaset kelimesi Arapçaya yasadan geçmişti.

Kâzım Paşanın nutkunda bir incelik, bir usta eli var.

Cemiyetin umumî kâtibi İbrahim Necmi Bey, Başkan Paşanın nutkunu dinledikten sonra "Neden şu tek tük sözleri de Türkçeleştirmedim!.,, Diye üzülmüş olsa gerek.

Rastgele (Tahsil zahmeti)' (riyade), (ait), (rica), (mütenazır) gibi kelimelerin karşılıklarını bulmak biz gazetecilere verilen yeni öğüdü önceden yapmakla olamaz mıydı?.

Ahmet Cevat Beyin tezi pek yerinde olarak başa konmuş: Kurultayın dileğini bu sözlerde okuyoruz.

1) Bizim dilimiz için en iyi çalışan bizim elimizden çıkabilir. (Sana senden gelir bir işte ancak dâhâlâzımsa!) millet savaşının düsturu bu değil mi?

2) Sınırımızın öte yakasında dil bilginlerinin araştırmaları Türkçemizi kendi dillerinin takımından saymıyorlar. Türkçenin hakkını kazanacak ilk atılış, burada ya olmalıdır. Düşmanın kalesini açacak anahtar bu!

Ahmet Cevat Bey tezinin dahi sonunu getiremedi ama, Türkçenin Hindu Evropen dillerden olduğunu isteyen pek güzel — pek uzun demeyiniz, başka türlü olamazdı — anlattı. Kendi bulduğu karşılıkların en güzeli ile söyliyelim.

Kurultayın ilk toplantısından sağlam bir kanışla çıkıyoruz.

* *

IŞARETLER

Hanım abla

Locuvre gazetesi birinci sayıfasında bir resim koymuş, resimde 1828 de doğmuş bir kadınla, yani 106 yaşında bir hanımla 84 yaşında kızı melül melül âleme bakıyorlar. Mesele bu kadarla kalsa gene iyi, fakat gazete bunları "senenin pek ihtiyarları?„ diye gösteriyor. Sanırım resimdeki hüzün bundan ileri geliyor. Fransız arkadaş bu kadınların resmini böyle koymakla hiç te piskolojik hareket etmiş değildir.

Kadınlarda, eskiden beri olduğundan daha küçük görünmek bir merak, bir arzu, bir emel, adetâ dinmiyen bir ihtirastır.

Bu hırs yalnız bizim kadınlara mahsus değildir. Yabancı kadınlarda da ayni illeti kadın hastalığı olarak görüyoruz.

Ferace devrinde bir hanım 106 yaşındaki anne ki bir kadın bir gün allıklanmış, düzgünlenmiş, sürmelenmiş, torununun torununu almış, yaşmak, ferace kırıta, kırıta pazara çıkmışlar.

Zamanın keskin softalarından biri arkadan pek nazlı, tazeye benzeyen haminninenin yanına yaklaşmış ve kolunu beline sardığı gibi hatuncağızı havalandırmış, küçük torununun torunu feryadı bastırmış:

"— Haminnine, haminnine, nereye...

Hatun çocuğun ağzından çıkan "haminnine„ sözüne fena halde tutulmuş, küplere binmiş.

Adamcağız çocuğun sözünü işitir de belki cayar diye söylenmiş:

— Merak etme kardeşim, attaya gidiyorum...

Son zamanlarda İtalyada büyük bir mağaza satıcılık için bir imtihan açtı.

İmtihanın şeraiti basit: Kadın müşterilere nasıl muamele edilecektir?

Bir çok talipler içinde 25 yaşında bir delikanlı muvaffakiyet kazandı.

Delikanlının muvaffakiyetini temin eden sırrı, delikanlının ağzından dinleyiniz. O, anlatıyor:

"— Eğer mağazaya yetmiş yaşında veya daha yukarı bir hanım gelirse ona, ablacığım, ne emderesiniz, eğer kırk beş yaşında bir hanım gelirse:

"— Matmazel, emrinizi yerine getirmekle bahtiyar olacağım...

Eğer mağazamıza otuzunda, evlenmemiş bir matmazel gelirse:

"— Minimini yavrum, ne emrediyorsunuz, diyeceğim.

Bu mağaza satıcısının sözleri, hoş geçinmek istiyen her erkeğin kulağında küpe olmalıdır. Kadın — erkek politikasının harp ve sulh noktası budur.

Sadri Etem

—o—

Kepenkler arasında satış yapanlar varmış!

Perşembe günü belediye daimî encümeninin dükkânların kapanması hakkında yeni bazı kararlar verdiğini yazmıştık. Bu kararlar dün akşamdan itibaren tatbika başlanmıştır. Belediye, bundan sonra ileri sürülecek her hangi bir itirazı tetkik etmiyecektir. Akşamları dükkânlar kapandıktan sonra bazı bakkalların ve esnafın kepenkler altında satış yaptıkları tesbit edilmiştir. Bunlar hakkında zabıt tutulmuştur.

ŞEHİRDE

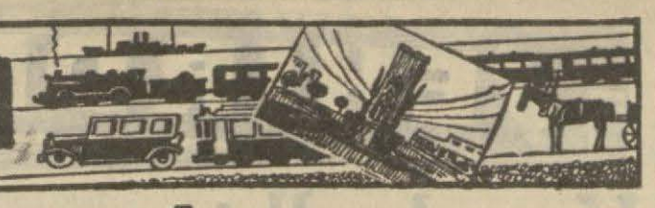

Belediye - Milliyet davasına dün devam edildi

Burhan Cahit Bey yazılarında hakaret olmadığını ve sözlerinin kâfî bir tarziye olarak kabulünü ümit etmek istediğini söyledi

Esnaf bankası meselesi etrafındaki neşriyatı dolayısiyle "Milliyet„ gazetesi aleyhine belediye ile vali ve belediye reisi Muhittin Bey tarafından açılan davalara ait muhakemeye, İstanbul üçüncü ceza mahkemesinde dün devam edildi.

Muhakeme, davacı taraf avukatlarının davadan vazgeçiş hakkında salâhiyet tesbit eden vekâletname getirmelerine ve dava edilenlerden Burhan Cahit Beyin de, Etem İzzet Bey gibi tarziye vermesine kalmıştı. Dünkü celsede, avukatları, Muhittin Beyin bir istidasını getirdiler. Muhittin Bey, bu istidada Etem İzzet Beyin verdiği tarziyeden sonra, onun hakkındaki davadan vazgeçildiğini bildiriyordu.

Bundan sonra, Burhan Cahit Beye ne diyeceği soruldu. Burhan Cahti Bey, şöyle söyledi:

— İstanbullu, bu şehirli olduğum için, pek tabiî olarak şehir ve belediyesi ile alâkadar oldum. Bir gazeteci sıfatiyle, bir iki makale yazdım. Fakat, bu yazılarımda hakaret etmek, aklımdan bile geçmedi. Makalelerimde hakaret yoktur. Bunlar, hüsnü niyet ve samimiyetle yazılmıştır. Makalelerimden hakaret manası çıkarıldığını duyduğum zaman, cidden müteessir oldum. Belediyenin manevî şahsiyetine ve hukukuna hakaret etmediğimi, yazılarımda tasrih ettim.

Burhan Cahit Bey, davacı tarafından bu sözlerin kâfi bir tarziye olarak kabul edilmesini ümit etmek istediğini söyliyerek sözlerini bu temenni ile bitirdi.

Davacı taraf vekilleri, Burhan Cahit Beyin sözlerini tesbit ettiler. Bunu belediye riyasetine arzetmek ve cevap aldıktan sonra, mahkemede lâzım gelen sözü söylemek üzere, muhakemenin bir celse bırakılmasını istediler.

Bu sırada davacı taraf vekilleriyle dava edilen taraf vekilleri arasında münakaşalar oldu. Dava edilen taraf vekilleri, neşriyat müdürü Etem İzzet Beyle fıkra muharriri Burhan Cahit Beyin davalarının ayni mevzuda olduğunu, davacı vekillerinin geçen çelsede Burhan Cahit Bey de tarziye verdiği takdirde, davanın vazgeçişle tamamiyle düşeceği ni söylediklerini ileri sürdüler .

Mukabil taraf vekilleri, davaların ayrı ayrı olduğu, belediye riyasetinden cevap almadan hiç bir istekte bulunamıyacakları husunda ısrar ettiler.

Müddeiumumî muavini, Etem İzzet Beyin davasının feragatle düştüğü, ancak dosyada mevcut belediye zabıtlarının tahrif edildiği yollu idiânın tetkiki suretiyle bu noktadan bu davanın yürümesi icap edeceği mütaleasında bulundu.

Mahkemece, davacı vekillerinin isteği kabul edilerek, "Feragat hakkı„ hususundaki eksiklerin tamamlanması için, muhakeme, yirmi üç ağustos perşembe sabahı saat on bire bırakıldı.

Yeni ders yılı

Liselerde talebe yazılmasına başlanıyor

Yarından itibaren bütün lise ve orta mektepler yeni ders senesi için talebe yazmıya başlıyacaklardır.

Yazılma on gün kadar sürecek ve bu müddetten sonra müracaat edenler kabul edilmiyeceklerdir. Maarif Vekâleti bu sene ilk mekteplerden mezun olan talebenin çokluğunu dikkate alarak binalara uygun olan lise ve orta mekteplerde yeni dershaneler açacaktır.

Yazılma için müracaat eden talebenin, mezun olduğu ilk mektebin semti dikkate alınarak o semte en yakın orta mektebe, kabulü için mektep idarelerine emir verilmiştir.

Lise ve orta mekteplerin mezuniyet imtihanlarına bir eylûlde ve ikmal imtihanlarına da yirmi eylûlde başlanacaktır.

Talebe birliğinde toplantı

Dün talebe birliğinde bir toplantı yapılacaktı. Ekseriyet olmadığı için toplantı başka güne bırakılmıştır.

İş bankasının sergisi

İş bankasının onuncu yıl dönümü münasebetiyle 26 ağustosta açılacak olan sergi hazırlıkları devam ediyor. Sergi pavyonlarının inşasına gece gündüz devam edilmektedir. Burada şeker, kömür, ipek, yün, banka, sigorta kısımlarını gösterir çok mükemmel tesisat yapılmaktadır.

—o—

Gürültüyle mücadele

Gürültü ile mücadeleye devam edilmektedir. Bazı yük arabacıları şimdiden arabalarının tekerleklerine lâstik koydurmuşlardır. Evelki sabah erkenden Beyoğlunda bir kontrol yapılmış, sekizden evel sokakları çınlatan sekiz seyyar esnaf hakkında zabıt tutulduğu gibi elerindeki küfeleri de alınmıştır.

—o—

1934 fındık rekoltesi

Türkiye fındık rekoltesinin bu sene geçen senelere nazaran yüzde 25—30 nisbetinde az olacağı tahmin edilmektedir. Geçen sene fındık rekoltesi 44838 tondu.. .

Su işleri

Bakırköylüler Terkostan ne vakıt kullanacaklar?

Eyüp — Edirnekapı arasındaki terkos borularının döşenmesine devam edilmektedir. Bu tesisat bittikten sonra Bakırköyüne de su verilebilecektir. Bakırköylüler aralarında terkos suyunun köye getirilmesi için imza topluyorlardı. Şimdiye kadar altı yüz ev terkosa abone olacaklarını bildirmişlerdir. Bu adet sekiz yüze çıkınca hemen su borularının döşenmesine başlanacaktır. Bundan başka hava gazı şirketi de Bakırköyde tesisat yapmak için abone miktarını tesbit etmektedir.

Kitap sergi yirmi beş Ağustosta

Halkevi tarafından bugün Galatasaray lisesinde harf inkılâbındanberi çıkan mecmua, kitap, gazeteleri ihtiva edecek bir kitap sergisi açılacaktı. Fakat hazırlıklar bitirilemediği için serginin açılması yirmi beş ağustosa kalmıştır. Askerî matbaa sergide üç bin kitap teşhir edecektir.

SOHBETLER

Bizim düşergemiz

Dün Dil kurultayında, iki yılda başarılan işleri dinlerken anım durayazdı. Bütün budunun, dili yaban deyimlerden kurtarmak için derleme işine bir elmiş gibi canla, başla sarıldığını öğrendik. T. D. T. C. kollarının yüze Başbuğun yolerliği ile tarama ve yayım düşergesini ne yorulmaz bir çalışma ile yeter bir bitirime ulaştırmak için geceli gündüzlü didindiğini anladık.

Bütünlük yazganı İbrahim Necmi Bey, biz yazaklara düşen işi de bir daha andırdı. Dedi ki:

" Bir şair çıkmış ve bize öyle bir yabancı söz kabullendirmiş ki, hâlâ o sözü atamıyoruz".

Bu direkte biz de demiştik. Dil hem bilgi, hem de erdem işidir. Bir erdemli yazak dilediği deyimi bütün acuna belletebilir.

Bunun Osmanlıcada çok örnekleri vardır.

Tevfik Fikret gibi, Ahmet Hâşim gibi birer erdemli yetişmişler ve bize anlamadığımız deyimleri beğendirip belletmişler.

Yalım:

Ey dahmei mersus havadır ulu mabet!..

Dahme nedir? Mersus nedir? Bu sözü belleyenlerin yüzde doksanı bilmezlerdi, gelgelelim, Fikret demiş deyi severek okurlardı.

Yalım Ahmet Hâşimin şu deyimlerine bakın:

Firaz zirvei minayı aşka yükselerek..

Bu necedir? Nice sözdür?..

İşte bu türlü deyimlerdir ki, bu dunun okumasına engel olmuştur.

Bugün bizim düşergemiz, öztürkçe deyimleri kullanmak, bu deyimlerin kökleşmesine çabalamaktır.

Bu işi ilk önce biz başaracağız. Osmanlıcanın melez sanatkârından öztürkün erdemlisi elbette üstün olacaktır.

Selâmi izzet

—o—

"Cereyan„ gazetesi aleyhindeki dâva

İstanbul üçüncü ceza mahkemesi, "Cereyan„ gazetesi davasına dün baktı.

Bu davada, gazateyi çıkarmak için vilâyete istida veren Ragıp Beyin, verdiği istidaya muhalif olarak vazifesini Münir Hayri Beye bıraktığı, bu suretle matbuat kanununa muhalif harekette bulunduğu iddia ediliyor.

Dünkü muhakemede, müddeiumumî muavini, ceza istemiştir. Muhakeme, Ragıp Beyin evelce mahkûmiyeti olup olmadığının sorulmasına kalmıştır.

—o—

Maârif Vekili Üniversitede meşgul oldu

Maarif Vekili Abidin Bey dün sabah üniversiteye gelerek üniversite rektörü ile görüşmüş ve bir müddet meşgul olduktan sonra rektör ve profesörlerle birlikte dil kurultayına gitmiştir.

DEHRî Efendi Nasıl Görüyor?

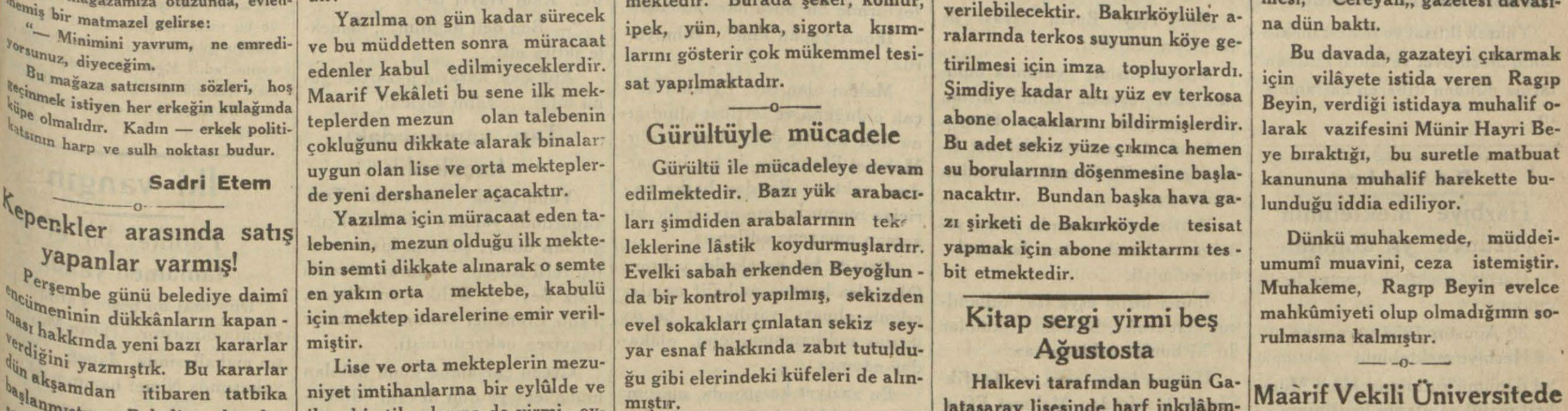

— Dehri Efendi, Hindistanın Birmanya taraflarında garip bir âdet varmış..

. . . Evlerin hepsi orada yalnız bir katlı inşa edilirmiş...

. . . Çünkü Birman dininin koyduğu bir kanuna göre..

. . . İnsanların hemcinslerinin başlarından daha yüksek irtifalarda yürümeleri yasakmış!

Dehri Efendi — Öyle ise Birma erkekleri çok rahat ediyorlardır, çünkü kadınlar onların tepelerine binemiyorlardır!

Ikinci Türk dili kurultayı

(Başmakaleden devam)

"çok,, sözünü bellemeğe başlayarak, hiç değilse emeklerinin yemişlerini yüzde elli daha kolaylıkla elde edeceklerdir. Bu gibi Arapça ıstılahların yerine öz türkçe sözlerin konmasındaki amelî faydayı inkâr edebilecek var mı?

Her milletin maddî vatanı ile beraber dil ülkesi gibi bir de manevî vatanı var. Maddî vatanın hudutlarını nasıl zararlı unsurlardan temizlemek lâzımsa manevî vatan demek olan meselâ dil sahasındaki yabancı ve zararlı unsurları öylece temizlemek bizim için millî bir vazifedir. İşte iki yıl önce böyle büyük ve millî bir gaye için, büyük millî önderimizin yüksek kılavuzluğu ile mücadeleye geçmeğe karar vermiş olan Türk milleti İkinci Türk Dili Kurultayında büyük maksada en kısa yoldan varmak için hazırlanacak programı tahakkuk ettirmek için yeni bir hızla tatbika geçecektir.

Mehmet ASIM

Türkiye — Avusturya ticaret anlaşması

Türkiye ile Avusturya arasında yapılan ve geçen ayın yirmi yedisinde meriyete giren ticaret anlaşması ticaret odasına tebliğ edilmiştir. Bu anlaşmanın ihracat hususunda iyi tesirleri görülmüştür.

Pis sularla sulanan sebzeler

Şişli civarındaki lâğımlardan bazı bostanların istifade ettiğini ve bu yüzden hastalık çıktığını yazmıştık. Pis sularla sulanan bir kısım sebzeler imha edildiği gibi bazı yerlere de gireç dökülmüştür.

—c—

Yüksek iktısat mektebinde

Yüksek iktısat ve ticaret mektebinin mezuniyet ve ikmal imtihanlarına dünden itibaren başlanmıştır.

Davetler

Harbiye mektebinin yüzüncü yıl dönümü

Harbiye mektebi kumandanlığından:

30 Ağustos 1934 perşembe günü Harbiye mektebinin yüzüncü yıl dönümü kutlulanacaktır. Mütekait malûl zabitanın hepsinin adresleri bulunamadığından ayrı ayrı davetname gönderilmemiştir. Harbiye mektebi mezunu malûl ve mütekail zabitlerden olup da davetname gönderilmiyen zevatın yevmi mezkûrda saat 15,30 da Harbiye mektebini teşrifleri rica olunur.

Kıyafet: Büyük üniforma yahut koyu renkte sivil elbisedir.

Bir köylü kardeşini öldürdü

Balıkesir, 17 (Hususî) Evvelki gün Giresun nahiyesinin Dikme köyünde bir katil vakası olmuş çakır Mehmet kardeşi Mustafayı öldürmüştür.

Vaka bir aile meselesinin sebebiyet verdiği ve Mehmedin kardeşini karnına sapladığı bıçakla öldürdüğü anlaşılmaktadır. Cümhuriyet Müddeiumumî muavini Hilmi Bey tahkikat yapmak üzere Giresuna gitmiştir

ŞEHİRDE

Kaçakçılıktan maznun Odesa konsolosunu dün müdafaası yapıldı

Maznun Vekili müekkilinin Tıbbı adliye gönderilmesini istedi, maznun buna karşı " ben deli değilim!„ dedi

Lüks eşya kaçırmakla maznun Odesa baş konsolosu Rauf Hayri B. in muhakemesine, ihtisas mahkemesinde, dün de devam edilmiş ve kaçırıldığı iddia olunan üç kısım eşyanın üç ayrı listesi okunmuştur.

Bundan sonra, Rauf Hayri Beyin vekili Sabri Bey söz almış ve müdafaasını okumuştur.

Maznun vekili, hulâsatan şöyle söylemiştir:

"— Tahkikat anormaldir. Rauf Hayri Bey bir daha dönmemek üzere Odesadan ayrılmış ve lüzumunu hissettiği için Moskovaya gitmiştir. Giderken Rus hizmetçisine eşyalarını emniyet edememiş, zevcesine sadık tanıdığı kavası Tevfik Efendiye eşyalarının yerleştirilmesini söylemiştir. Fakat bu eşya Odesadan çıkarken çok paraya ihtiyaç gösterince zatı olmıyan eşyasının Odesada kalmasını istemiş, bilâhare imkân bulduğu vakit te beş valizle bir çantasını kamarasına almıştır. Diğer bir kısım eşyasını ambara bırakmıştır. İşte bu suretle ambarda kalan eşyayı kendisi yerleştirmediğinden gümrükte açıkça sayamamıştır. Eşyalar arasında çıkan sadakor ve köseleye gelince; bunların da üzerlerinde taşıdıkları markadan İstanbuldan Odesaya ve oradan tekrar İstanbula getirildiği kolaylıkla anlaşılabilir.

Rauf Hayri Beyin eşyası üç kısımdan ibarettir.

Birinci kısım; yanında bulunan zatî eşyası. İkinci kısım, ambarda bulunan eşyası. Üçüncü kısım da muhacir Mehmet Efendiye Tevfik Efendi tarafından verilen eşya..

Zatî eşyası arasında çıkan sadakor ve köesle zaten İstanbuldan gelmişti.

İkinci kısım eşya ise, kullanılmış çerçeveler, biblolar, tablolar dır ki bunlar saklanamaz.

Üçüncü kısım eşya ise Tevfik Efendi tarafından Mehmet Efendiye verilmiştir. Rauf Hayri Bey tarafından verildiğini bir lâhza için kabul edelim. Bu eşya, ev eşyasıdır. Gümrük idaresi tahkikatının anormal bir şekilde yapmış ve kullanılmış bir semaveri bile kaçak eşya olarak göstermiştir.

Büütn bu eşyanın gümrük resminden muaf olduğunu zanneden müekkilim, bu maafiyeti bulamadığı taktirde, ya gümrük resmini verir veya eşyaları Rusyaya iade ederdi. Gümrük idaresi anormal bir tarzda tahkikatını yapmış ve zatî eşya olan pamuklu ve keten bir kaç mendili de kaçak eşya listesine ithal etmiştir.

Ambarda bulunan eşyayı Rauf Hayri Bey deklare etmiştir. Fakat baş müdür Seyfi Beyin imzasını taşıyan zabıt sonradan tanzim edilmiştir. Ayni zabıtta:

"Rauf Hayri Bey bazı eşyayı ismen beyan, bir kısım eşyayı da hatırlamadığını söyledi.„

Diye bir ifade vardır. Bir insan eşyasını mutlaka ezberliye mez ya!...

Zabıtları, memurlar istedikleri gibi yazmışlardır ki bu da 1918 numaralı kanunun 57 inci maddesinde zikredildiği üzere, cezayi istilzam eder.

Cepte kürk olur mu?..

Sonra, Rauf Hayri Beyin bir çok kürk getirdiğini ve bunları da ceplerinde taşıdığını söylüyorlar. Reis Beyefendi, mızrak çuvala sığmadığı gibi, bir tulum kürk te ceplere sığmaz.

Sonra, bugün okunan listede geçen seferki gibi noksandır.

Seyfi Bey, tahkikatını yaparken bir de "beyaz kürk olacak„ demiştir. Demek ki bunu ihbar eden birisi vardı. Rauf Bey araştırma yapılırken bir beyaz kürk olduğunu zaten kendisi söylemiştir.

Muayeneyi yapan memurlar, birbirini nakzeden ifadelerde bulunmuşlardır. Sonra yol sandığındaki eşyanın hususî bir şekilde yerleştirildiği ve kıymetli eşyanın görünmiyecek yere konulduğunu söylüyorlar. Bu şekilde eşya yerleştirmek hiç bir zaman şüpheyi davet edecek hadise değildir.

Müessir olmamakla beraber, Saim isminde bir genç, müekkilim hakkında bazı şeyler söyledi. Demek ki Odesada müekilim aleyhirnde bir pusu hazırlanmıştır.

İhbarı yapan kim?. Bilmiyoruz.

Malûm olan şey: Eşyanın kaçak olduğuna ve tertibat alındığına dair hiç bir delil olmamasıdır. Mehmet Efendinin de hiç bir yardımı yoktur. Bundan başka hariciye memurlarının eşyası hiç bir zaman muayene edilemez.

Ortada bir kaçakçılık yoktur. Olsa olsa beyana muhalif eşyalar çıkmış olması vardır, ki bu da ihtisas mddeiumumiliğini alâkadar edemez.

Bu vaziyet karşısında, masum olan müekkilimin beraatini talep ederim.„

Diğer vekilerin müdafaası

Sabri Beyden sonra, Rauf Hayri Beyin sonradan tuttuğu avukat Adnan Bey müdafaasını yaptı.

Adnan Bey hulâsatan şöyle dedi:

"— Eşyalar kaçak eşya vasfını taşımamaktadır. İfadeler ve deliller muğlâktır.

Rauf Hayri Bey, bütün eşyasını hatırlayabildiği kadar saymıştır. Kendisi çok asabidir. Ben olsaydım tuğyan ederdim. Halbuki kendisi çok kibar davranmıştır.

Yirmi yedi sene şerefle çalışan bir adam, böyle üç buçuk kuruşluk bir hırsa kapıldıysa bu ceza ona azdır!.„

Gözleri yaş içinde olan Rauf Hayri Bey:

— Evet azdır!. Diye bağırdı.

Adnan Bey devam etti:

— Bir talebim daha var; eğer müekkilim böyle bir iş yaptı ve yirmi yedi senelik şerefini yirmi yedi lira için paymal etti ise mecnundur. Tıbbı adlîden geçmesini isterim!. dedi.

Adnan Beyden sonra Tevfik Efendinin verdiği müdafaaname okundu. Tevfik Efendi beraatini istiyordu. Müteakiben Mehmet Efendinin müdafaanamesi okundu. O da beraatini istiyordu.

Mahkeme reisi Atıf B. Rauf Hayri Beye, tıbbı adlide muayeneye sevki yolundaki talep hakkında bir diyeceği olup olmadığını sordu. Rauf Hayri Bey:

"— Ben deli değilim!.„ demekle iktifa etti.

Atıf Bey, kararın pazartesi günü bildirileceğini söyledi.

Tarı vapurundaki kaçakçılık

Vapurculuk şirketinin Tari vapurunda yapılan içki kaçakçılığından dolayı şirketin idare meclisi reisi Ruşen, vapurun süvarisi Aziz Beylerle Balıkçıyan, Hakkı, Tahir Efendiler hakkındaki karar temyizce nakzedilmişti.

Geçen çarşamba günü bakılan muhakemeye dün devam edilmiştir. Gümrük vekili nakz kararına uyulmamasını istemiştir. Maznunların vekilleri ise nakz kararına uyulmasını istemişler, temyizin kararında isabet olduğunu söylemişlerdir.

Muhakemeye pazartesi günü devam edilecektir.

Kaçak ipekli kumaş

Bundan bir müddet evvel Romanya bandıralı Prenses Marya vapuru ile İstanbula gelen ve beraberinde bir buçuk kilo kaçak ipekli kumaş getiren Bulgar tebaasından İsak oğlu Gülzarinin muhakemesine dün öğleden evvel bakılmış ve kumaşların yün veya ipek olup olmadığı tesbit edilmek üzere muhakeme öğleden sonraya bırakılmıştır.

Öğleden sonraki celsede kimyahanenin raporu okunmuş ve kumaşların ipekli olduğu tahakkuk etmiştir. Gümrük resmi miktarının tayini için muhakeme çarşamba gününe bırakılmıştır.

Kaçak et

Ali Bey köyünde otuz kuruşa et satılıyor

Son günlerde belediye hududu haricinden gene şehre fazla kaçak et getirilmiye başlanmıştır. Florya da Alibey köyünde yeniden birçok dükkânlar açılmıştır. Buralarda etin kilosu otuz kuruştur. İstanbulda ise krık beş, elli beş kuruş arasındadır. Alibey köyüne çe Floryaya gidenler hem gezmekte, hem de ucuz et tedarik etmektedirler. Belediye şehre bu gibi kaçak et getirilmesinin önüne geçilmesini yeniden şubelere bildirmiştir. Dün Floryadan kaçak et getirenlerin bazıları yakalanmıştır.

Iktibaslar

Italya, Avusturya için bir örnektir

Romada çıkan "Popolo d'Italia„ gazetesi muhabirlerinden biri yeni Avusturya Hariciye nazırı M. Eki nazilerle mücadelenin bir dahili Berger von Waldeneck ile bir mülâ yapmıştır. Hariciye nazırı Almanyanın takip ettiği hareket tarzının Avusturyayı faal bir haricî siyaset kibine mecbur ettiğini, Avusturyaki Nazilerle mücadelenin bir dahili vusturya meselesi olduğunu, faAlmanyada naziler reisinin ayni manda devlet reisi sıfatını da taşısı dolayısiyle Avusturyada Nazi mücadele işinin az çok harici siyaset ait bir mesele halini aldığını söyle ve demiştir ki:

" — Avusturya milletinin, son manlarda kendisine devamlı surette yardım etmiş olan milletlere karşı zamî meyil ve merbutiyet göstermesi tabiî bir şeydir. Bunların başında İtalyan millet ve hükûmeti gelmektedir. Bundan başka Avusturya ile İtalya arasında yakınlaşmayı icap eden bir sebep te Heimwer'in daha günlerden beri tatbik ettiği, memlekete otorite sahibi bir teşkilât vermesi fikri, bugün bütün Avusturya milleti tarafından benimsenmiş bulunmaktadır. Avusturya milleti İtalya Faşizmini, memlekete sulh içinde kişaf temin edecek olan bir nümune saymıştır. Biz faşizmi tetkik ederek bir taraftan onun faydalarını görüp diğer taraftan da hatalarından çekinmemiz imkânını elde ediyoruz. İtalyanın teşkil ettiği örneğin bize, Avusturyayı yenilemek hususunda bir kolaylık teşkil ettiği şüpheden varedir."

Avusturya Hariciye Nazırı Macaristan ile münasebat hakkında "Univesal Korespondence" muhabirine beyanatta bulunmuş ve demiştir ki:

" — Memleketimizin harici siyasetinde açık bir surette çizilmiş bir yol buldum ve bu yolu iman ve sebatla takip ediyorum. Bu siyasetin başlıca kısmını Macaristan ile dostluğu teşkil etmektedir. Gayretim ve dileklerim daima, Macaristan ile dostluk bağlarını takviyeye matuf olacaktır ve bu memleketimin siyasî veçhesi olduğu gibi iktısadî menfaatlerine de uymaktadır. Eğer Viyanadan ayrılmak için müsait bir zaman bulabilirsem Budapeşteyi sevinçle ziyaret edeceğim."

İki yangın

Fatihte bir ev tamamen yandı

Dün saat on beşte Fatihte bir yangın olmuştur. Hatip Muslihittin mahallesinde dabağ Yusuf yokuşunda Nimet hanımın 34 numaralı evinden ateş çıkmış, ev tamamen yanmıştır. Etraftaki civardaki evler tahta olduğu için İstanbul grupundan başka Beyoğlu itfaiyesi de yangın yerine gitmiş, büyümeden söndürülmüştür. Yangın sofaya bırakılan mangalın kıvılcım sıçraması yüzünden olmuştur.

Bundan başka dün saat on beşte Üsküdarda otakçılarda eski çeşme sokağında Makbule hanımın evinden ateş çıkmış, yalnız bir duvar yandığı halde söndürülmüştür.

Mersin limanının ihracı çoğalıyor

Mersin ticaret odasının tutduğu statistiklere göre Mersin limanından yapılan ihracat geçen aya nazaran bir misli artmıştır. Bunun sebebi İtalyaya arpa ve yulaf, Belçika, Almanya ve İngiltereye arpa ihraç etmemizdir.

VAKIT ın Tefrikası: 22

Ölüme Susayan Gönül

Yazan : Selâmi İzzet

— Söylediğine emin misin?

— Elbette efendim.

— Peki... Şimdi artık çeneni tut, kimseye bir şey söyleme. Bu ceseti bir şeye sarıp arabama koyuruz.

Ebe kadın, mühim bir işi kendine havale ettiklerine sevinerek, izzametli bir tavırla arkasını döndü. Müddei umumî kadını kolundan tuttu:

— Mehmet benimle beraber gelecek. Belki bir kaç gün evine gidmez. Sen karısını beklersin, ona iyi bakarsın, yanından ayrılmazsın.

Ve birden bire cüzdanı çıkarıp gösterdi:

— Bu nedir?

— Aman Yarabbi... O genç beyin cüzdanı... Mehmedin evinde buldunuz değil mi?... Demek ki katil...

Mahir Bey haykırdı:

— Sus... Sana tekrar ediyorum, çeneni tut... Eğer dedikodu yaparsan seni içeri tıkarım... Mehmedi ithama kimsenin hakkı yoktur... Sen sözümü iyi dinle... İşte bak, dediklerimi yap.

Kadın biraz afalladı, başını önüne eğdi:

— Emeredersiniz efendim.

* * *

Mahir Bey odasına girdi, masanın yanına geçti, Mehmede:

— Otur! dedi.

Sonra, gelen raporlara göz gezdirmeğe başladı.

... orman köşkünün kapısını abulmuşlardı... Odalardan biri ırmakarışıktı. Bir yatakta ve erlerde kan lekeleri vardı.

Fakat yanlış bir zehaba kapılar. Raporda:

"Bu kan lekelerinden de anlaşılacağı gibi, cinayet bu odada işlenmiştir.,,

Orman köşkünün sahibi de köşkünü, Ahmet bey namında birine kiralamıştı.

Mahir bey:

"Takma bir isim olacak,, diye düşündü.

Rapor şöyle devam ediyordu:

"Arabanın tekerlek izlerinde, arabanın orman köşküne iki sefer gelip gittiğinde şüphe bırakıyordu. Araba, Mehmedin evinden sahile de iki kere gelip gitmişti. Atların ayak izlerinden bu anlaşılıyordu.,,

Mahir bey gene düşündü:

"İşte bu garip!,,

"Arabanın arabacısını bulmak kabil olmamıştır.,,

"Ya şeriki cürümdür, yahut da zabıtadan korkusu olan biridir.,,

Birdenbire başını kaldırdı. Ve damdan düşer gibi sordu:

— Düşmanların var mıdır Mehmet?.

Mehmet afalladı:

— Düşmanım mı?.. Yoktur efendim.

— Muhakkak mı?.

— Beyefendi ,benim gibi biçare bir adamın ne diye düşmanı olur?..

— Madem ki senin mahvını istiyen kimse yoktur, şu halde bu cinayette sana da maznun gözile bakmak mecburiyetindeyim.

Mehmet başını salladı:

— Demek sahi?.. Demek beni itham ediyorsunuz?.. Böyle bir cinayet işliyebilirim sanıyorsunuz öyle mi?.

Mahir bey kalktı:

— Mehmet, seni tevkif ediyorum, dedi.

Mehmet başını önüne iğdi. Gözleri yaşardı. Sustu. Mahir Bey devam etti:

— Mehmet, müddeiumumî tevkif ettiği maznunlara izahat vermez. Fakat ben sana anlatacağım. Bütün deliller sana karşı.. Bir adam, gizlice Tuzlaya çıkmak istiyor. Bazı kimseler, onun buraya geleceğini ve yanında çok parası olduğunu haber alıyorlar, seninle anlaşıyorlar..

Sen onu buraya gece çıkarıyorsun. Bir araba bekliyor.. Hempaların onu ıssız bir eve götürüyorlar, orada boğazlıyorlar. Sonra cesedini uçuruma atıyorlar. Sonra seni buluyorlar, hakkın olan parayı veriyorlar.. Karına da sanki kendine yardım etmek istediklerini söylüyorlar. Onlar gidiyor, sen de balığa çıkıyorsun..

Mehmet titriyor, ses çıkaramıyordu.

Mahir Bey devam etti:

— Şafakla beraber geliyorsun ve her katil gibi, kansız geliyorsun, Cinayetin işlendiği yere gidiyorsun. Orada şaşalıyorsun. Cesedi denize gitti sanıyordun. Halbuki ceset, denize düşmemiş.. Bir çıkıntıda kalmış.. Hemen kendini topluyorsun ve bir cinayet keşfetmiş gibi zabıtaya haber veriyorsun.

Bütün bunların ispatı da meydanda. Biçare adamı, büyük elli, kalın parmaklı biri boğmuş.. Şu ellerine bak.. Cebindeki paraların nereden geldiğini ispat edebilir misin?.. Çünkü söylediğin şeye inanmak kabil değildir.. Sonra maktulün cüzdanının yatağımızın şiltesinden çıkmasına ne dersin?..

Nihayet Mehmet doğruldu:

— Beni katil mi sanıyorsunuz beyefendi?.. Buna imkân var mıdır?.. Ben nasıl katil olabilirim?..

Mehmet, başını avuçlarına aldı, hıçkırarak ağlamıya başladı.

Bu samimî bir acıydı.. Bu geniş omuzların titreyişi, Mahir beyi bir daha ikna etti. İçinden:

"Tahminim doğruymuş, dedi, bu adam katil değil.,,

Yaklaştı, maznunun omuzuna vurdu:

— Mehmet, ben senin namuslu bir adam olduğuna eminim.. Sen, garip bir tesadüfe kurban gittin.. Seni şimdilik serbest bırakamam. Fakat tekrar ediyorum. Masum olduğuna eminim ve elbette masum olduğun meydana çıkacaktır.. Kendini topla, adalete sığın..

Mehmet göz yaşlarını sildi. Mahir beyin elini öptü:

— Teşekkür ederim beyefendi.. Adalet nasıl olsa kendini gösterecektir. Hapishaneye girmekle kimsenin şerefine halel gelmez.

(Devamı var)

Kuçuk Nori geldi

Nori çok mükemmel, zarif, şik, Fevkalâde bir fotograf makinasidir. Fiati çok ucuz Fotografı tasavurun fevkinde bir Makina almadan bir dafa olsun görünüz. Bir hafta tecrübe için veriyoruz her yerde var umum acentesi Birinci Vakıf han N. 49 E. Hasan.

Polis haberleri

Marko Ef.nin cesedi

Fenerbahçede denizden bir ceset çıkarılmıştır. Bunun geçenlerde denize düşen komisyoncu Marko efendi olduğu anlaşılmıştır.

Zavallı yavru..

Evelki gece Kasımpaşada Bayram yerine bir buçuk aylık bir çocuk bırakılmıştır. Çocuğun ağzına bir mendil tıkanmış bulunuyordu. Bayram yerinden geçen bir genç çocuğu görerek merkeze haber vermiştir. Çocuk Darülâcezeye gönderilmiştir.

İki otomobil çarpıştı

Şoför Hayrinin idaresindeki otomobil ile Fazılın otomobili Çakmakçılar yokuşunda çarpışmışlardır. Otomobil müşterilerine bir şey olmamış, yalnız otomobillerin önleri zedelenmiştir.

Su başında kavga ve dayak

Pangaltıda Meşrutiyet mahallesinde Kevser sokağında oturan Huriye hanım çeşmeden su alırken Ahmet efendi ile kavga etmiştir. Ahmet efendi Huriye hanımı dövmüş, kaçarken yakalanmıştır.

İki hamal arasında kavga

Gümrük hamallarından Şakirle Hüseyin Galatada mumhane caddesinde kavga etmişler, biribirlerini bıçakla hafif surette yaralamışlardır. Bunlardan Hüseyin Beyoğlu hastahanesine kaldırılmıştır.

Kurabiyecinin saati ile paraları

Ayvansaraylı kurabiyeci Tahir ustanın on dört lirasiyle bir saatini çalan Hamide yakalanmıştır.

Sünnet düğünü

23/8/934 tarihinde Bayazıt Hilâliahmer semt ocağı tarafından Veznecilerde (Malûl gaziler bahçesinde) yetim ve bikes çocukların sünnet cemiyeti yepılacaktır.

Görüşülecek yer belli oldu!

(Baş tarafı 1 inci sayıfada)

geniş diplomatik görüşmelere bir mukaddeme olacaktır.

Roma, 18 (A.A.) — Havas ajansı muhabiri, M. Mussolini ile M. Schuschnigg arasındaki mülâkatın Florence'da vuku bulacağını istihbar etmiştir.

Arşidük Otto

Stokholm, 18 (A.A.) — Arşidük Otto, bugün meçhul bir semte hareket etmiştir.

Habsburg hanedanı ve Musolini

Budapeşte ,18 (A.A.) — Romadan alınan haberlere nazaran, M. Mussolini Habsburg hanedanının iadesi hakkındakiher türlü projeyi reddedecektir. Buna binaen, İtalyanın teşebbüsü İngilterenin bitaraflığını temin ve Fransayı da küçük itilâfı teskine sevkedeceği hakkındaki lejitmist tasavvuru bundan sonra tehlikeye düşmüş görünmektedir.

Manevralara iştirak edecek kıtalar

Roma, 18 (A.A.) — Manevralara iştiraki mukarrer kıtaat, muayyen mıntakalarda tecemmü etmeğe başlamışlardır. 1904 ten 1908 e kadar ihtiyat sınıflarının talim ve terbiyei askeriyeleri ikmal edilmiştir.

Florence ile Bolonya arasındaki yollarda, kıaatın daimî faaliyeti görülmektedir.

M. Hitler bugün rey toplıyacak!

(Baş tarafı 1 inci sayıfada)

methalinde Ulm ismindeki büyük Alman vapuru Alman kolonisini alacak ve Karadenize açılacaktır. İstanbulda oturan Almanlar, Türk suları dışında reylerini kullanacaklar ve geri döneceklerdir.

Hitler Hamburgta

Hamburg, 18 (A.A.) — Bayraklarla donanmış olan şehir, tayyare ile muvasalat eden M. Hitleri parlak bir surette karşılamıştır. M. Hitler doğruca belediyeye gitmiş ve orada vali kendisine samimî bir hoşâmedide bulunmuştur. Müteakiben M. Hitler limanda Schleswig harp gemisini ve sonra da Blohm Voss gemi inşaat tezgâhlarını ziyaret etmiştir.

Hitler bir nutuk söyledi

Hamburg, 18 (A.A.) — Başvekil M. Hitler, dün belediyenin büyük salonunda bir nutuk irat ederek ezcümle demiştir ki:

"Reisicümhurun ölümünden sonra, müteaddit ecnebi unsurlarla bazı matbuat, Almanyanın faşist kalacağı haftalar zarfında efkârı umumiyeyi karıştırmak ve beynelmilel emniyetsizliği ziyadeleştirmek ümidiyle Almanyada karışıklıklar ve dahilî mücadeleler vukuunu bildirerek nihayetsiz kombinezonlara baş vurmuşlardır. Arzuları imkânsız hale getirildi. Böyle olmasaydı hükûmet tabiî, halkı davetle başlıyan ve kararını tatbikle biten bir yol takip edecekti. Netice ayni olacaktı, Zira hükûmet kanunen malik olduğu hakkını istimal ederek reisicümhur ve başvekil vazifelerinin birleştirildiğini ilân ettiği zaman yalnız milletin şimdiki vazyeti içinde bizzat istiyeceği şeyi yapmış oldu.,,

Hitler, bizzat milletten karar bekliyor

M. Hitler bu hususiaki noktai nazarının dahiliye nazırına gönderdiği mektupta açıkça beyan edilmiş olduğunu söylemiş ve ancak kararı mantıkî ve hükûmet tarafından neşredilen kanun da teşkilâtı esasiye kanununa tamamen uygun olmakla beraber bizzat milletin karar vermesini istediğini beyan eylemiştir.

M. Hitler, milletin bri sosyalist diğeri milliyetperver iki zihniyet arasında ikiye münkasim olduğu on beş sene zarfında cereyan eden hadiseleri hatırlatarak demiştir ki:

"Yalnız küçük bir beynelmilel tahripkârlar zümresi bu cinneti alkışlıyor ve ondan istifade ediyordu. Buna binaen bunları imha etmek ve yerlerine hakikî millet camiasını ikame etmek lâzımdı.,,

Nihayet muvafakıyetle tetevvüç eden ve Hitlerin tesis ettiği hareketle iyi neticeye varan mücadelenin gayesi bu idi.

M. Hitler, eserinin ikmaline kuvvetle inandığını söylemiş ve demiştir ki:

"Son on sekiz ay zarfında yapılan şeyleri tafsilâtiyle çizmeğe lüzum yok. Bunları heyeti umumiyesi itibariyle mütalea etmek lâzımdır. İstediğimiz fedakârlıklar lâzım şeylerdir. Tenkit, hayatî bir şey değildir. Herkesin müsbet bir iş görmesi lâzımdır. hükûmet hususî menfatlere karşı değil, bütün millete karşı mesul olmalıdır. Hükûmet, yalnız iki unsura istinat etmelidir: Siyasetten, millî sosyalist hareketi içinde teşkilâtlanmış millet camiasına, askerî noktai nazardan da orduya. Bu tarz devlete müstekar bir nizam temin eder, milleti parlamento mücadelelerinden ve fırka pazarlıklarından kurtarır, hükûmete uzun müdetli bir siyaset takibi imkânını verir ve ona istiklâl temin eder, köylüye, ameleye ve orta sınıfa bir taraflı olarak kapitalist menafie hizmet etmiyen bir idare tekeffül eder, hükûmete sui istimallere müessir bir surette karşı gelmek imkânını verir ve devlete hariçte hayatî menfaatlerini müdafaa eden şerefli bir temsi temin eder,

Almanyanın vazgeçmiyeceği iki şey: Milletin şerefi ve hukuk müsavatı

Dünya şu iki şeyi bilmelidir: Birincisi, Almanya, milletin şerefinden ve hukuk müsavatından vazgeçemiyecek ve emniyet ve istiklâlini müdafaa edecektir. İkincisi ,Alman hükûmet ve milleti sulhun muhafazasına mümkün olan en geniş mikyasta hadim olmağı katî olarak arzu etmektedirler.

Hükûmetin, dahildeki mevkiini tahkim için askerî muvaffakıyetlerle haricî siyaset muvaffakıyetlerine asla ihtiyacı yoktur. Buna binaen Alman inkılâbı zamanı bitmiştir. Fırka saflarından olmıyan müteaddit mesai arkadaşlariyle aktedilen ittifak gayri kabili inhilâldir. Alman devletinin inşası için lâzım olan uzun istihale, inzıbat, nizam ve sükûnu istilzam etmektedir. Bunun için bu istihaleyi geciktirmeğe veya buna mani olmağa cesaret edeceklere karşı hareket etmeğe karar vermiş bulunuyorum. Ve hakikî mesulleri devirmesini bileceğim. Sadakat ve hulûs umumî ve hususî hayatın prensipleri olmalıdır. Siyasî teşekküller, inzıbat ve hulûsta nümune olmalıdırlar.

Mazinin hars ananelerini muhafaza edeceğim. İktısadî meseleler enerjik kararlara ve uzun müddete ihtiyac gösteriyor. Fakat bu meseleleri halledeceğimizde şüphe etmiyorum. İlk tedbirler daima köylüye müzaheret ve işsizliği izale gayesini istihdaf edecektir. İşçi ve köylü kurtarılmakla orta sınıf da kurtarılmış olur.,,

M. Hitler ,on beş senelik mesaisini hatırlatmış ve en şiddetli müfterilerinin dahi bu müddet zarfında daima bayrağına sadık kalmış, şahsî menfaat uğrunda hiç bir harekette bulunmamış ve yegâne düşüncesinin Almanya olduğunu inkâr edemiyeceğini beyan ederek sözlerini bitirmiştir.

Alman milletinin bugünkü çehresi..

Hamburg, 18 (A.A.) — M. Hitler, belediyenin balkonundan kalabalık halk kütlesine hitaben şiddetle alkışlanan bir nutuk irat ederek ezcümle demiştir ki:

"Bugün Alman milletinin çehresi evvelkinden daha güzel ve daha iyidir. Daha iyi olması için hepimiz yorulmak bilmez bir surette çalışmalıyız. O zaman bir Almanın diğer Almanı anlıyacağı vakit hulûl edecektir. O zaman bu hükûmetin sulh arzusu daha ziyade ehemmiyeti haiz olacaktır. Zira bu sulh arzusunun arkasında bir hükûmet değil, altmış yedi milyon insan bulunacaktır.

Türk Dili Kurultayı Dün Açıldı

(Baş tarafı 1 inci sayıfada)

Saat 14 e çeyrek var — Salon doldu.. Soldaki camekânda, reisicümhur locasının arkasında, dahiliye vekili Şükrü Kaya, Hariciye vekili Tevfik Rüştü, İnhisarlar vekili Rana Beyler görünüyor... Roma elçisi Vasıf Bey, Varşova elçisi Ferit Bey, İstanbulda bulunan fırka idare heyeti azaları, mebuslar, Halkevleri mümessilleri, mektep müdürleri, muallimler, edip, şair ve muharrirler, gazete sahip ve başmuharrirleri kadın ve erkek, yüzlerce münevverin gözü hep solda.. Bükülerek yükselen merdivenin basamaklarında, büyük kurtarıcının adımlarını gözlüyorlar...

Saat 14 — İstiklâl marşı başladı. Özlü bir heyecan, içten gelen bir sevinçle ayaktayız. Gözlerimiz merdivende. Gözler merdivende... Bütün göğüsler ayni gururla şişkin. Bütün ruhlarda ayni sevinçli heyecanın vakur carpıntısı var: Gazi göründü.. Alkış dinmiyor. "O" nu yakından alkışlamanın öyle doyulmaz bir tadı var ki insan her seferinde sevinçten gözleri yaşararak alkış tutuyor...

İstiklâl marşı bitti, Gazi Hazretleri oturdular. Yanlarında B. M. M. Reisi Kâzım, Başvekil İsmet Paşalarla ordu kumandanı Salih Paşa var.

Malatya mebusu doktor Hilmi Beyin güftelediği kurultay marşı çalındıktan sonra, Maarif Vekili Abidin Bey, Türk Dili Tetkik Cemiyetinin özlü ve muvaffakıyetli tarihini anlatan bir nutuk söyliyerek kurultayı açtı ve alkışlandı.

Maarif vekilinin nutku

Türk dili Kurultayında Maarif Vekili Abidin Beyin söylediği açma nutku şudur:

" Reisicümhur Hazretleri, Hanımefendiler, Beyefendiler:

Dünya tarihinin bütün dönüm noktalarını yaratan, benliğimizin güçlükle nüfuz edebildiği en eski zamanlarda insan medeniyetinin ilk yapıcı ve yapıcısı olan yüce Türk milleti kendi doğurduğu medeniyetlerin ilerlemesine yabancı bırakılmak suretiyle yüzlerce yıl karanlıklar içinde kalmıştı. Bu karanlık o yüksek milletin az daha hayatına mal olacaktı.

Yer yüzünün en asil en kabiliyetli, en çalışkan ve en fedakâr milleti olan Türkün ölüm uçurumu kenarına geldiği korkunç bir günde tarih kendini yaratan bu millete yeni ve yüksek bir baş bağışladı. Büyük kurtarıcımız, varlığımızı uçurumdan kurtardı.

O günden beri milletle bu öz evlâdı arasında bir antlaşma var. Büyük başbuğ bütün varlığını Türklüğün kurtaracak ve yükseltecek işleri ileri götürmeğe, miletini asrî medeniyet seviyesinin üst tarafına çıkarmağa ulu Türk milleti de kendini ölüme kadar sürükliyen bütün karanlıklardan sıyrılmak yolunda büyük yol göstericisinin ardından korkusuz yürümeğe ant içti. Bu karşılıklı anlaşmanın neticesidir ki, büyük şefin geniş millî inkılâp programında Türk dili ve Türk tarihi en ön sıralarda bulunuyor. Bir milletin bilgisizlik karanlıklarından, bilgi ışıklarına çıkabilmesi, her şeyden önce o millete öğretilecek şeylerin herkesin anlıyabileceği açık ve öz bir dille yazılıp anlatılmasına bağlıdır. Altı yüz yıl süren Osmanlı imparatorluğunda ortaya konan bilgi ve sanat eserleri böyle halkın kendi konuşma dili ile yazılmamasından dolayı millete yayılamamış, ancak dar bir zirvenin altında kalmıştır. Okuyup yazmak gibi en basit bir insanlık ihtiyacı bile okuma yazma dilinin konuşma dilinden büsbütün ayrı bir dil olması yüzünden elde edilememiştir. Türk milleti varlığını dışardan ve içerden karartan maddî ve manevî bütün düşmanlara aman vermez bir savaş açmış olan büyük reisimiz, bu düşmanların en başındaki bilgisizlikle dövüşmek, onu da bir baş kumandanlık muharebesiyle vatanın harimi ismetinde boğup yok etmek azmindedir. 1928 harf inkılâbından beri, başta Büyük Gazi olarak, Türkiye Cümhuriyetinin ve Türk milletinin kendini verdiği bu büyük savaşın bilgi ışıkları, ancak herkesin anlıyabileceği bir dil ile kolayca yapılabilir.

Büyük şef, bu büyük işe okuyup yazmayı güçleştiren harfleri değiştirmekle başladı. Türkçeye bütün ihtiyaçlarına yeten, en kısa bir zaman içinde en büyük bir kolaylıkla öğrenilen bir alfabe ve bir imlâ bağışladı. Yalnız alfabe değişmesiyle bir kaç senede elde edilen netice yürünülen yolun ne kadar doğru ve ne kadar feyiz verici olduğunu göstermiştir. 1928 de Türkiyede okur yazar nisbeti yüzde 20 aralarında iken Cümhuriyetin onuncu yıl dönümünde, 1933 te iki mislini geçmiştir.

Şüphesiz bunu yeter bir kazanç olarak ileri sürmüyorum. Bizim hedefimiz Türkiyede okur yazar nisbetini yüzde yüze vardırmaktır. Çünkü okuma yazma işi, bir bilgi işi değil, bir insanlık vasfıdır.

Bu ülküye erebilmek için, yalnız alfabeyi değiştirmek yetmezdi. Bilginlerin, yazılarını herkesin anlıyabileceği bir dil ile ortaya koymak gerekti. Daha alfabe inkılâbı günü görülen bu gereklik dil üzerinde sıkı ve canlı bir çalışma programı ile karşılanmıştır.

Harf inkılâbının ertesi günü kurulan ilk dil cemiyeti bir çok işler yapmakla beraber, çalışmaların verimlerini ortaya koymakta geç kalması yüzünden, dağılmıştı. Büyük şef, iki yıl önce 12 Temmuz 1932 de Türk dili tetkik cemiyetini kurarak bu eksikliği tamamladı. 26 Eylûl 1932 de açılan birinci Türk dili kurultayında, milletin bütün ateşli inkılâp arzusu, yeniden tecelli etti. Bugün iki yıllık bir çalışma aralığından sonra ikinci Türk dili kurultayı toplanıyor. Ara yerde geçen iki yıl içinde durmadan çalışarak ortaya oldukça müsbet eserler koymuştur.

Bütün Türkiye içinde halk ağzından söz derlemek üzere sıkı bir seferberlik yapıldı. Gelen sözler süzüle süzüle taranarak bir çok öz Türkçe sözler ortaya çıkarıldı. Yazı dilimizde çok kullanılan yabancı sözlere öz Türkçe karşılık bulmak üzere bir dil anketi açıldı. Bu anketin bir kısmını tamamlamak üzere 126 bine yakın derleme fişi ile 150 den fazla yazma ve ve basma kitap taranılarak "Tarama Dergisi" adı altında büyük bir eser ortaya kondu. Endeksiyle beraber 1300 sayıfadan fazla tutan bu büyük kitap dil hazinemizin ilk müjdecisi sayılabilir.

Bütün ilimlerin ıstılahları, Fransızça, İngilizce veya Almancası, bugün kullanılan şekli ile listeler halinde toplanmış, mütehassıslara dağıtılarak karşılık istenmiştir. Bir takımlarının karşılıkları teklif halinde tesbit de olunmuştur. Yeni Türk grameri çalışmaları lûğat ve ıstılah işlerinden sonraya bırakılmakla beraber söz yaratma işinde lüzumu olan kelime teşkili esasları iki anket halinde muallimlere verilmiş, cevapları alınmıştır. Tarama dergisinde görülen ek zenginliği de ekler lûgatçesini ortaya koymaktadır.

Bütün bu işlerle beraber cemiyet 7 sayı bülten neşretmiş, dilimizin etimolojisine başka dillerle münasebetlerine ait bir çok ilmî tetebbüler yapmış, vücude getirilen eserlerden bir kısmını basmış, bir kısmı baskıya hazırlanmıştır.

İki yılın içinde yapılan bu işler arzumuza nisbet edilirse pek azdır. Fakat, yüksek kurultay dar bir kadro ve bütçe içinde çalışan cemiyetin şu kadar zamanda yaptığı işi azımsamıyacaktır, ümidindeyim.

Bu ilk iki yıllık devrede bir çok hazırlıklar da yapılmıştır ki, gelecek yıllar için bunlardan istifade edebilecektir. Gelecek ilk yılların çalışma programını da cemiyet kurultayın tasvibine sunmaktadır.

Büyük şef, Türk tarihi ve Türk dili işlerinin en büyük ve en ileri gönüllüsüdür. Büyük Millet Meclisi değerli reisi ile beraber dil çalışmalarına yakından alâka duymaktadır. Saygı değer Başvekil İsmet Paşa Hazretleri, bu millî kültür çalışmalarında hükûmetin bütün elinde olan kudretlerle yardım edeceği vadini bir daha tekrara beni memur etmiştir. Bu yüksek himayeye mazhar olan dil işinin bir dakika bile duraklamıyacağına katî kanaatim vardır.

Hanımefendiler, Beyefendiler;

İkinci Türk dili kurultayını açıyorum.

Kurultay marşı

Gözün aydın Türk oğlu açıldı benlik yolu
Ey bu yolun yolcusu artık sana ne mutlu
Gazi'nin çocukları iline el bastırmaz
Kurultay buşgutları diline dil kattırmaz

Selâm sana Kurultay yeni doğan tolunay
Selâm sana ey Gazi, bizden sana bin okkay

Bil ki tarih ile dil benliğin damgasıdır
İçi dışı gösteren bir kılık aynasıdır
Bu cankıdan doğacak öz Türklüğe yomolcay
Özge dilden öz dili kurtaracak Kurultay

Selâm sana Kurultay yeni doğan tolunay
Selâm sana ey Gazi, bizden sana bin okkay

Malatya Mes'usu
Dr. Hilmi

Benlik: Şuurlu, şümullü, ilimli bir bilgi ile kendini bilmek.
Tolunay: Ayın on dördü, bedritam.
Okkay: Takdir, bravo, aferin.
El, il: Memleket, yurt, vatan.
El, il: Yabancı.
Buşgut: Tilmiz, şakirt.
Kılık: İnsanın iç yüzü.
Canlı: Meşveret, şûra.
Yom, olcay: Uğur, meymenet, ikbal, saadet.
Özge: Yabancı, başka.
Kurultay: Meclis, akademi.

Bundan sonra Başkan seçimine geçildi. Türk Dili Tetkik Cemiyeti umumî kâtibi İbrahim Necmi Bey geçen kurultayda olduğu gibi, bu kurultaya da, Büyük Millet Meclisi Reisi Kâzım Paşa Hazretlerinin Başkan seçilmesini teklif etti.

Teklif herkesçe alkışlandı. Bunun üzerine kürsüde olan Maarif Vekili Abidin Bey:

— Buyurun Paşa Hazretleri!.

Diyerek Büyük Millet Meclisi Reisi Kâzım Paşa Hazretlerini Başkanlık yerine çağırdılar.

Kâzım Paşa Hz.n nutku

Alkışlar arasında kürsüye gelen Kâzım Paşa Hazretleri, Türk dilinin ilerleyişi ve yabancı tesirlerden nasıl kurtulup varlığını gösterdiği etrafında, içerisinde hiç yabancı söz olmıyan öz Türkçe bir nutuk söylediler ve çok alkışlandılar.

Bu nutuk şudur:

"— Reisicumhur Hazretleri, hanımlar, beyler,

"İki yıl önce, gene burada toplanmış olan Birinci Türk Dili Kurultayının değerli çalışma çağını bugün tatlı bir sevinçle anarım. Birincisine olduğu gibi bu ikinci kurultaya da beni başkan seçtiğinizden pek mutluyum.

Dil birliği; el birliğinin, düşünüş birliğinin, ülkü birliğinin en sağlam temeli olduğu gibi göz kamaştırıcı gözgüsüdür de.. Uluğumuzun dil işini bu kadar önde tutması da bundandır. Aramızda bulunarak yüce özleriyle kurultayın unurunu yükselten büyük önderimize sonsuz saygılarımı sunarım.

Türk urukları, bilindiği gibi, Orta Asyadan, doğu, batı yönlerine, donşaklar kıranma, ısı yakalara, binlerce yıllar içinde yürümüş, yayılmış yerleşmiş, bütün acunu kültür ışıklarıyla şenlendirmiştir. Ancak bu Türk göçmenleri, içlerine girdikleri çevrelerde türlü değişikliklereuğradılar. O kadar ki, çoğu ana dillerini bile unuttular. Yavaş yavaş öz benliklerinden de uzaklaşan bu Türk göçkünlerinin Türk ana diliyle ilişikleri, bugün yalnız çevrelerine saçmış oldukları eski dil kök ve izlerinde görülür.

Türk ana dilini ve benliklerini koruyabilmiş Türk ulus ve uruklarının bulundukları yerlerde de, bindenartık yıldanberi, türlü siyasa ve din baskısı ve zorluğu, onları öz Türk dili üzerinde işleyip onu yükseltmekten geri bıraktı.

Bu çağların sıyasa ve din kurumları ise, Türkçeyi yükseltmeğe çalışmak şöyle dursun, tersine olarak onun değerli özünü bozmak için ellerinden geleni yaptılar.

İşte bunlardan ötürüdür ki, bugün yazı dilimiz öz Türkçeden ayrılmış, bambaşka bir kılık almış bulunuyor. ununla beraber, öz Türk dili ulus içinde yaşamaktan alıkonamamıştır. Ancak yata olan öz Türkçenin art olarak, daha işlenmemiş durmakta olduğunu, acı olsa da, açıkça söylemeliyiz. Dilimizin sağlam temelli düzen ve türelere dayanarak işlenmesi, genişletilmesi, onun bugünün üstün se bilgi ve bilginin dili kılınması, gerektir.

Birinci Kurultay, bu yolda ilk verimli adımı attı. İçinden seçtiği — Umumî merkez heyetinin — geceli gündüzlü çalışmasiyle dil işi iki yılda çok yol aldı. Daha bugünden yabancı sözleri atarak yerlerine öz Türkçe sözleri kullanmağa alışmış bulunuyoruz.

İkinci Kurultayın, dil işini daha çok ve tez verimli yola koyacağına güveniyoruz. Bu inanla İkinci Türk Dili Kurultayına kutlu çalışma dilerim.,,

"öz Türkçe kelimeler,,

Başkan Paşanın nutku, her yerinde sürekli alkışlarla karşılandı. Bu öz Türkçe nutkun göz önüne koyduğu öz Türkçe kelimelerin izahını aşağıya yazıyoruz:

1 — Başkan arapçada (reis) sözü zaten (baş) demek olan (reis) ten gelir. Türkçede de (baş) reis demektir. Bir de (kan) eki getirilerek (başkan) yapılmıştır. Bu söz (reis) manasında ve (başğanın) şeklinde olarak divanü lûğat (it) Türkte de vardır. "Tarama dergisi, sayıfa: 654"..

2 — Gözgü. Ayna demektir. Farsça sanılan aynanın da Türkçe olduğu anlaşılmaktadır. (Göz) kökünden gelen gözgü sözü 16 ıncı asra kadar şiirlerde bile vardır. Süheyl ve Nevbahar tercümesi ile Tuhfetüzzekiyede, tefsiri surei mülkte ve Azerî lehçesinde olduğu gibi, Ankara, Bursa, Cebelibereket, Kırklareli, Konya, Kayseri, Afyon, Zile, İzmir, Tokat, Gireson, Bolu, Elâziz, Malatya, Kütahya, Kastamonu, Diyarıbekir, Van ve Seyhan gibi bir çok yerlerden de derlenmiştir. (Tarama dergisi, sayıfa: 134)..

3 — (Uluğ) en büyük demektir. Büyük manasına (ulu) ve (uğ sözleri çok yaygındır. (Ulu) doğrudan ruya büyük demek olduğuna gör nuna (ğ) getirilerek (en büyük) nası verilmiştir. Orhan âbideler ve uygur metinlerinden Oğuz n kıbesinde de vardır. (Tarama der sayıfa: 137)..

Başkan vekillerile yazga

Kâzım Paşa Hazretleri nu larını bitirdikten sonra Kurul yın başkan vekilleri ile yazga rının seçilmesini ileri sürdü.

İbrahim Necmi Bey, Başkan killiklerine, Türk Dili Tetkik miyeti Reisi ve Maarif Vekili bidin Beyle, Bursa mebusu Beyin seçilmesini teklif etti ve fakla kabul edildi.

Kurultay yazganlıklarına İbrahim Necmi Beyin teklifiyle mail Müştak, Faik Reşit, R Ahmet, Hakkı Süha Beyler se diler.

Gelen tebrik telgrafları

Kurultay Başkanı, Kurul açılışı dolayısiyle gelen tebrik graflarına riyaset divanınca vap verilmesini teklif etti ve bul olundu.

Telgraflar arasında, So hariciye komiser vekili Kris yoldaştan Hariciye Vekili Te Rüştü Beye gelen telgraf oku rak şiddetle alkışlandı. Tel şudur:

"Dost Türkiye Cümhuriyetinin Kurultayı açılırken size en har selâmlarımı takdim eder ve bu larımın Kurultay reisine arzını ederim.

Kurultaya, Reisicümhur Mustafa Kemal Hazretlerinin yü ve bilgili idaresi altında tahak şüphesiz olan en büyük muvaffak ler dilerim"..

Bundan sonra, İstanbul Vali Belediye reisi Muhittin Bey tar dan, şehir namına Kurultay reis ne gönderilen mektup, okundu kışlandı.

Türk Dili Kurultayı Yüksek liğine:

Dolmabahçe S

"Büyük şefin yaratıcı ve y dehasından doğan Dil inkılâbı, lık hayırlı bir çalışma devr sonra, bugün ayni çatı altında nan ikinci kurultay ile daha g daha verimli bir inkişafa doğru rürken, iki sene evvelki şeref ve hariyetin aziz hatırasını, mübar emanet gibi taşıyan İstanbullu hirlerinin tarihinde başlı başına kıymet ifade eden bu hâdiseyi bir re daha selâmlamak ve bu yeni ve kültür hamlesinin kendi şehir de bir kere daha tecellisini gör sonsuz bir sevinç ve mutluluk maktadırlar.

İstanbul halkının bu duygu ve Dil inkılâbına candan alâka yüksek vasıtanızla Kurultaya bil ken kendi en yüksek saygılarını arzederek bugün baş'ıyan yeni leye muvaffakiyetler dilerim dir."

İstanbul Vali ve Belediye MUHİTTİN

Bundan başka, memleketin lif yerlerinden gelmiş 2000 kadar grafın bir listesi yapılıp sonra ması kararlaştırı'dı.

Bir dakika sükût

Kurultay Başkanı, ilk kur da bulundukları halde bu kur ya iştirak edemiyerek eksilen mih Rifat ve Reşit Galip Bey hatıralarını kutlulamak için dakika sükût teklif etti.

Dakika geçtikten sonra, menlerin seçilmesine başla İbrahim Necmi Beyin teklifi rine aşağıdaki zevat ilmî ve

(Devamı 7 inci sayıfada)

Türk Dili Kurultayı Dün Açıldı

(Baştarafı 6 ıncı sayıfadan devam)

encümenlere seçildiler,

Teşkil edilen dört ilmî komisyondan:

Dil karşılaştırmaları komisyonuna: Martayan, Ahmet Vecat, Hamit Zübeyr Beyler, Pr. Meşainof, Naim Hazım, Yusuf Ziya Beyler.

Filoloji komisyonuna: Ali Canip, Cafer oğlu Ahmet, Hasan Âli, Ragıp Hulûsi Beyler, Pr. Samoiloviç, Süleyman Abdülkadir Bey, Pr. Zayençkovsky.

İstilâhlar komisyonuna: İhsan Bey, Fuat Paşa, Kemal Cenap Bey, Mahmut Sadi, Refet, Saim Ali, Süheyl Beyler.

Gramer komisyonuna: Ahmet Cevat, Besim Atalay, Fuat Raif, Hıfzı Tevfik, İbrahim Necmi, M. Beha, M. Behçet Beyler.

Üç idarî komisyonundan, nizamname komisyonuna: Üniversite Rektörü Cemil, İsmail Müştak, İzzet Ülvi, Reşat Nuri Beyler ve Saadet Zihni Hanım.

Takrirler ve teklifler komisyonuna: Behice Fuat Hanım, Faik Reşit, Ferit Zühtü, Hüseyin Namık, Şeref Beyler.

Bütçe komisyonuna: Ahmet İhsan Bey, Nakiye Hanım, Refet Bey (Urfa), Salâh Cimcoz Bey, Selim Nüzhet Beyler seçildiler.

İki senelik dil çalışmalarına ait raporda neler var?

İstanbul, 18 (A.A.) — Umumî kâtip İbrahim Necmi Bey, iki senelik dil çalışmalarını izah eden raporunu ve evvelâ birinci dil kurultayının kararlaştırıp umumî merkez heyetine verdiği programını madde madde anlatmış ve bu maddeler üzerinde yapılan çalışmayı izah etmiştir. Bilhassa "Akademik bilim çalışmaları,, kısmında bulunan Türk dilinin başka dillerle mukayesesi, Türk dilinin tarihten öncesi ve tarihi, lengüistik, filoloji, etimoloji araştırmaları, tarihî ve mukayeseli gramer çalışmaları etrafında neler yapıldığını ve ne gibi eserler neşredildiğini anlatan umumî kâtip bundansonra dil inkılâbı çalışmaları bahsine girmiş ve bilhassa halk ağzından söz derleme işlerini uzun uzadıya izah ederek altı ay içinde cemiyet merkezine 129,782 ye yakın fiş geldiğini ve bu fişlerin mükerrer süzgeçlerden geçirilerek tasfiye olunduğunu ve nihayet tarama dergisi gibi bir eserin meydana getirildiğini buna bir de Türkçeden Osmanlıcaya indeksinin ilâve olunduğunu söylemiş ve bu hususta gerek hükûmetin ve gerekse Halk fırkasının ve Halkevlerinin gösterdikleri büyük alâka ve yardımı şükranla kaydeylemiştir. Bundan sonra "Dilimizdeki yabancı sözlerin Türkçe karşılıkları,, hakkında izahat veren İbrahim Necmi Bey "Dilimizde, hele yazımızda kullanılan yabancı sözlere karşılık bulma ve yaratma işinde cemiyetin ilk rolü bu kılavuzluk ve yol göstericilik rolüdür.,, diyerek bütün eli kalem tutanları bu savaşa davet etmiş ve bu münasebetle yapılan neşriyatı teker teker kurultaya arzetmiştir.

"İstilahların Türkçeleştirilmesi. yolunda çalışmalar,, etrafında izahat veren umumî kâtip"Bu yoldaki çalışmalarını en çok kolaylaştıracak şey de Türk tahsil dilinin özleştirilmesidir. İlmi kendi öz dilinden yapılmış ıstılahlarla öğrenmek bir mektepli genç için tahsil zahmetini yüzde elliden ziyade azaltır.,, Diyerek ıstılah işinde kolların gösterdikleri faaliyeti zikretmiş ve bilhassa çok şayanı dikkat olan ve şimdiye kadar umumî merkez heyetine teklif edilmiş bulunan ıstılah kadroları listesini alttaki şekilde ihzarî neticelere müstenit olarak bildirmiştir.

İstılah kadroları listesi

	Sayfa	Söz
Hayat ilimleri:		
Umumî ziraat	12	229
Nebatat	14	279
Ziraat işletme ilmi	24	475
Ziraat makineleri	9	166
Tütüncülük	8	149
Bağcılık	6	105
Şarapçılık	14	270
Meyva bahçıvanlığı	8	153
Tıp ıstılahları	617	12123
Sebze bahçıvanlığı	8	121
Yer ilimleri:		
Meteoroloji	22	438
Jeoloji	26	517
Gök ilimleri:		
Heyet kozmografya	11	350
Riyazî ilimler:		
Hesap	10	115
Hendese	24	281
Cebir	27	317
Müsellesat	6	65
Topografya	15	288
Ticarî hesap	13	157
Fizikî ilimler:		
Fizik	29	571
Mihanik	4	65
Kimya	26	513
Teknoloji :		
Elektrik	56	553
Otomobilcilik	9	163
Elişleri	28	543
Maden ve madencilik	28	553
Matbaacılık	36	709
Tarih:		
Tarih	10	199
Dil ilimleri:		
Edebiyat	51	1014
Dil	78	1546
Cemiyetilimleri:		
Etnografya	17	323
Hukuk	63	1241
Nazarî iktısat	34	667
Maliyecilik	20	387
Bankacılık	47	931
İstatistik	7	126
Sigortacılık	14	279
Kooperatif	6	103
Güzel sanatlar:		
Musiki	19	361
Spor:		
Beden terbiyesi	5	92
Deniz sporu	4	73
Tenis	3	56
Eskırim	8	154
Binicilik	8	146
Yollar ve nakil vasıtaları:		
Malzeme	28	304
Yol ıstılahları	13	248
Yollar ve nakil vasıtaları	24	465
Demir, yol semafor	4	78
Yol-usulü umumiye-	12	227
Cer ve hareket	6	113
Yol tamiratı	6	111
Mukavemet	7	127
Betonarme	4	68
Ahşap köprü	3	42
Demir köprü	5	93
Kârgir köprü	6	108
Freze tezgâhı	9	172
Matkap tezgâhı	16	311
Torna tezgâhı	9	167
Muhtelif tezgâhlar	28	547

Hepsi: 61 ıstılah listesi 1721 sayfa 32302 söz.

Umumî kâtip İbrahim Necmi Bey, Türk lehçeler lüğati çalışmaları, yeni Türk sözlüğü, Türk ve ana grameri gibi mesainin nasıl başladığını ve nasıl bir neticeye varacağını, gene ihsaî hesaplara müsteniden izah etmiş, bundan sonra cemiyetin neşriyatı bahsine girerek şunları söylemiştir:

Bu yedi bültenden başka iki yılın içinde ve basılmasına başlanan eserler şunlardır:

1— Söz derleme klavuzu ve derleme fiş defterleri.

2 — Altı parça askrlik, siyaset ve idare ıstılahları karşılıkları için tarama listeleri.

3 — Elli üç forma tutan tarama dergisi.

4 — Yirmi sekiz forma tutan tarama dergisi endeksi.

5 — Gramer kolunun iki kısım Türkçede kelime teşkili anketi.

6 — Abtullah Battal Beyin İbnümühenna lüğati endeksi.

7 — Gramer kolunun bastırmağa başladığı ekler lüğatçesinin iki fasikülü.

8 — Şeyh Süleyman Efendinin Çağatay lüğati.

Ayrıca bundan sonra yapılacak neşriyatı da ilâve eden İbrahim Necmi Bey, İkinci Dil Kurultayından sonra iki yıllık çalışma programı, projesini lûğat işleri, ıstılah işleri, gramer işleri, engüistik, filoloji, etimoloji işleri, derlme işleri, neşriyat işleri olmak üzere ayrı ayrı kısımlardan madde halinde kurultaya arzetmiş ve bu programın teklifi için takrirler ve teklifler komisyonuna havalesini rica ederim, diyerek, cemiyetin malî işlerini bildiren raporu okumuş. Bu rapora nazaran 25—10—932 den 10—6—933 e kadar olan hsabatın varidat ve masarifatının 10353 lira 24 kuruş olarak tevazün ettiği ve 10—6—933 ten 7—6—934 e kadar olan hesapların 27290 lira 26 kuruş olarak tevazün ettiği anlaşılmıştır. Bundan sonra 1933 — 1934 yılı bütçesinin tetkikini yapmıştır.

ikinci dil kurultayını takip eden gazeteciler

ikinci celse

Yeniden salona girildiği vakit tezlerin okunma sırası gelmişti.

Ahmet Cavat Beyin tezinden başlandı. Ahmet Cavat Bey kürsüye gelerek; Türk dilini "Hint — Avrupa,, dilleriyle karşılaştırma etrafında uzun tafsilâtlı tezini okumağa başladı. Tezin bitirilmesi bugüne kaldı.

Azaya dağıtılan kitap ve klavuzlar

Türk Dili Tetkik Cemiyetince bütün azaya, Türk dili bültenleri kurultay kılavuzu, ekler lûgatçesi, Türk dilinin Sâmi dillerle münasebeti, Türkçenin Hint - Avrupa dili ile münasebeti isimli kitaplar ve tarama dergisinin son dört sayısı dağıtıldı.

Bu kitaplardan bir kısmında, okunan tezlerin misalleri bulunmaktadır. Ahmet Cevat Beyin tezinin okunması devam ettikçe, dinliyenler, teferruatı kolaylıkla bunlardan takip edebildiler.

Bundan başka ayrıca bir zarf içinde, kurultay marşının güftesi ve notası söz isteme fişleri bütün azaya verildi.

Diğer tezler

Azaya dağılmadan ölçe, umumî kâtip İbrahim Necmi Bey kürsüye gelerek, merkez bürosuna gönderilmiş diğer birçok tezlerden bahsetti. Bunlardan bir kısmı fazla tafsilâtlı, bir kısmı birbirlerine benzerlik gösterdiği cihetle ayrıca, komisoynca gözden geçirileceğini söyledi. Bu tez sahiplerini komisyona çağırdı.

kurultay sonuna kadar bunların da önü alınırsa neticeleri tamamen, yahut tetkik edilen kısma kadar bildirilecektir.

Kurultay bugün on dörtte toplanışına devam edecektir.

Sülüklü göl

Gaziantep bir mikrop yuvasından kurtuldu

Gaziantep, (Hususî) — Şehrimize yakın bir mesafede olup Urfaya kadar civar olan ve hemen bütün havali halkının, bilhassa temmuz ayında hücumuna uğrayan "Sülüklü göl,, Millet Meclisinin kararı ve değerli sıhhiye müdürümüz Doktor Faik Beyin himmetleriyle kurutulmuştur.

Burası, düne kadar bir hastalık yuvası idi. Medeniyet ve fennin tamamiyle aksine olarak ve kan zayi etmek arzusu ile buraya gelen ziyaretçilerin haddi hesabı yoktur. Kadınlı erkekli ve çoluk çocuk binlerce halk bu göle girerek çıplak vücutlerini on binlerce sülüğün tesirine arzetmekte fayda var sanırlar. Halbuki bu kalabalık arasında veremli, frengili gibi çeşit çeşit hastalık malûlleri de bulunduğuna göre, sağlam giren bir insanın hastalıklı çıkmayacağına inanmak pek müşkül oluyor.

Hükûmetimiz geçen sene bu adeti menetmek için göl başına bir jandarmayı nöbetçi dikmişti. Bir kaç gün evvel ise civar köyler ahalisinin de iştirakiyle göl, tamamiyle kurutulmuştur. Bu suretle halkımız fena bir hastalık yuvasından kurtuldukları gibi civar köylülerimiz de kokmuş ve ısıtmalı bir sudan kurtulmuşlardır.

Geçenlerde Cinkife nahiyesinin Keklik tepe köyünde harap bir kaleden çıkarıldığını yazdığım Etilere ait kabartma taş, şehrimiz maarif müdürlüğü tarafından getirtilmiştir. Evvelce de yazdığım gibi bu taşın bir tarafında bir öküz ve onun üzerinde Eti kıyafetinde ayakta bir insan vardır. Bu insan bir elinde balta ve diğer elinde şimşek tutmaktadır. Bu kabartmanın Bölük Jüpitlerine ait olduğu anlaşılmaktadır.

Keklik köyü havalisi Eti medeniyetine merkez olmuş bir yerdir. Burada bir mütehassıs tarafından yapılacak hafriyatın Eti tarihini tamamiyle aydınlatmak noktasından mühim neticeler vereceğinde şüphe yoktur.

Hal ve buz fabrikası

Belediyece yaptırılmakta olan et ve sebze hali ile buz fabrikasının inşaatı bitmek üzeredir. Ağustos sununa doğru açılma resimleri yapılacaktır.

İngiltere Prensi

Bled, 18 (A.A.) — İngiltere prensi George buraya gemiş ve Yugosav prensi Pau nezdine gitmek için Bohine göüne hareket etmiştir. Kra Aeksandr ie M. Yevtiçin de pazartesi günü oraya muvasaatına intizar edimektedir.

Dün akşamki güreşler

Mülâyim pehlivan rakibini yendi

Beynelmilel güreş müsabakalarının ikincisine dün devam edilmiştir. Havanın kapalı olmasına rağmen, bini mütecaviz halk Taksim stadını doldurmuştu. Bilhassa dün akşamki programda Mülâyim pehlivanın olması bu işin kıymetini bir derece daha yükseltmişti.

Mülâyim pehlivan, rakibiyle ilk devrede hemen hemen Greko - Romen usuliyle ve mütevazin bir şekilde göreşmiştir. Fakat halkın ve Mülâyim pehlivanın ısrarları üzerine ikinci devre serbest güreş tarzında olmuştur.

Mülâyim pehlivan, oyuna sert ve hakim olarak başlamış, 13.45 saniyede tuşla galip gelmiştir.

Dünya bisiklet şampiyonluğu neticeleri

Leipzig, 18 (A.A.) — Dünya bisiklet şampiyonası neticeleri: Bisikletli futbolda Almanya, Belçikayı 9 — 2, İsviçre Çekoslovakyayı 13 — 1, Belçika Çekoslovakyayı 5 — 4, İsviçre Belçikayı 10 — 2, Almanya Çekoslovakyayı 10 — 3 Almanya İsviçreyi 6 — 5 yenmiştir.

HİKÂYE

Şehir dolandırıcılığı

Bir Amerikan hikâyesi

Hikâyenin başlığına bakıp da size alelâde bir dolandırıcı hikâyesi anlatacağımı zannediyorsanız, rica ederim bu yazıyı okumayın!

İkinci teşrinin 27 nci günü (Nev York Herald) gazetesinin birinci sayıfasının altıncı sütununun nihayetinde ince punto ile şu ilân gözüme ilişti:

"Şikagonun 100 verst garbında yeni bir demir madeni bulunmuştur. Damarların çok zengin olduğu tahakkuk etmiştir. İş arıyanlar, Nev York Valstrayf City-de 49 numaraya müracaat etmelidir.

İş istiyenlerin maden mıntakasına kadar nakliyeleri temin edilmiştir. Şirket veznesine on dolar tediye etmek ve bu işleri bitirmek için kâfidir. Kamyonlar, otomobiller temin edilmiştir.

Ne zamandanberi işsizlikten imanım gevriyordu. Banka banka üstüne kapanıyor. Ticarethane ticarethane üstüne iflâs ediyor. Fabrikalar iskambil kâğıdı gibi devriliyor. Ciddî bir iş tutmama imkân hâsıl olmuyordu. Mühendis şehadetnamem olmasına rağmen bir iş yapmaklığım imkânsızdı. Bunun için Nev York Heraldın ilânı bana ümit ve teselli verdi. Doğrusu bu ilânı görmeseydim, belki de intihar edecektim.

Soluğu doğru muhacir nakliye şirketinin merkezinde aldım. On doları verdim. Elime bir makbuz bir de numara verdiler. Numara (6666) idi. Elimdeki makbuzda hangi kamyona bineceğim ve kamoynun ne zaman hareket edeceği yazılıyordu.

Ertesi sabah kamyonda yer buldum ve yola düzüldük. Yolda bizim gibi maden mıntakasına doğru ilerliyen iki yüzden fazla kamyon vardı.

Önlerine beş altı at koşulmuş arabalar başka..

* * *

Maden mıntakasına geldik. Efendim görseniz ne mahşer.. Ne mahşer.. Tam otuz bin kişi maden mıntakasına birikmişti.

Kamyondan indiğim zaman biribirine karşı kızaklara bağlanmış ipler gözüme çarptı. Birine sordum:

— Bu dedi, yeni şehrin caddeleri olacak.

— Ya.. Filhakika öyle oldu. Öğleye kadar bu iplerin boyunca seyyar binalar kurulmağa başladı.

Sağda bir kilise, solda tiyatro binası, tiyatronun yanında satıcı barakaları, ahçı dükkânları.. Hatta kundura boyacıları, berberler meydana çıkmağa başladı..

İkindi olduğu zaman ortalıkta mükemmel bir şehir vardı. Otelleri, banyoları, gazinoları, kaçak meyhaneleri!.

Şehrin en cesim binasında Demir Madenleri Şirketi Müdürlüğü yerleşmişti. İkinci gün mühendisler işlerini bitirdiler, doktorlar kabinelerini açtılar, eczaneler ilâç filân satmıya başladılar... Kiliselerin çanları öttü, papaslar vaız ve nasihat bekliyen adamları bulmağa başladılar. Birçok adamlar burada kendilerine göre iş tuttular. Fakat asıl iş arıyan maden ocaklarında iş istiyenler vakitlerini kahvelerde geçiriyorlar, türlü türlü oyunlar tertip ediyorlardı.

Dördüncü gün amele maden müdürünün yolunu bekliyor, işe başlamak için emre âmade bulunuyordu.

Beşinci gün sızıltı başladı:

— Yahu, iş ne zaman başlıyacak?.

Yığınlar müdiriyet binasının önünde toplanıyor, işin ne zaman başlıyacağını öğrenmek için sabırsızlanıyordu. Kâh müdiriyet binasından çıkan bir memurun etrafı çepeçevre amele ile doluyor.

— Meclisi idarede anlaşamamazlık varmış, onun için iş başlamıyor, fakat ihtilâf hallolunmak üzereymiş!

Bundan sonra bir gün geçiyor, bakkallar işliyor, ahçılar kazanıyor, berberler para kazanıyor... Kiliseler dolup boşalıyor, fırınlar boyuna ekmek çıkarıyor.

Yalnız işçilere iş yok.

Altıncı gün bir rivayet dolaşıyor:

— Mühendisleri tekrar tetkikete memur etmişler. Daha zengin bir damar varmış. Eğer işe oradan başlanırsa kâr daha fazla olurmuş.

Yedinci gün:

— Mühendisler gelmedi daha!. Deniyor.

Sekizinci gün müthiş bir haber:

— On metre garpta çok zengin yeni bir damar keşfedilmiş, buradaki maden işe yaramazmış.

Kilisenin avlusunda bir ilân:

"On dolar daha verirseniz sizi maden mıntakasına kadar naklederiz.., ,

Gittim, on dolar daha verdim. Gene elime bir numara verdiler: 4333.

Geçen kamyona bindik. Gene yola düzüldük. Bizim kamyon kalktığı zaman şehrin yerinde yeller esiyordu. Geceden bütün binaları, pılıyı, pırtıyı toplamışlar, mantar gibi meydana çıkan şehir, birdenbire kaybolmuştu. İkinci maden mıntakasına gittik.

Orada da ayni hal..

Ayni netice, gene bir ilân..

"On dolar daha verirseniz yirmi metre şimalde keşfedilen altın madeninin bulunduğu yere sizi müreffeh bir şekilde göndeririz.

Geriye dönmek istesem, cebimdeki para yetmiyecek, naçar gene on dolar verdim. Ve gene kamyona bindim.

Bereket versin burası büyük göllerden birinin kenarında idi. Akşamdan sabaha kadar gene şehir kuruldu. Gene iş başladı.. Bu defa ben, maden müdürünün bulunduğu apartımanın bitişiğindeki daireye düştüm. Bir akşam bitişikte bir patırtı oldu. Hızlı konuşuyorlardı:

— Vesikalarınız elimizdedir. Bu sene Rus buğdaylarının piyasaya çok sürülmesinden dolayı fiatlar düşünce buğday törstü harice sevkedemediğini burada satmayı düşündü. Bunu bir fikir olarak nakliyat şirketine 50 bin dolara sattı. Nakliyat şirketi de, bu işi 300 bin dolar mukabilinde bakkallar tröstüne sattı. Ve buğday tröstü sizi bir milyon dolara satın aldı. Burada maden filân yoktur.

Bunları duyunca benim rengim attı. Cebimdeki paraları hatırladım. Enayiliğin 120 milyon halk içinden bir piyango gibi bana isabetine de içerledim.

Maden müdürü söyleniyordu:

— Bu vesikaları bana kaça satabilirsin?.

— Bir milyon dolar. İsterseniz. Bu akşam vesikalar Nevyorkta aynen neşredilecektir.

Ben usulcacık sıvıştım. Kan filân çıkar da üstelik bir de şahit yazarlar diye..

TAKVİM

	PAZAR 18 Ağustos 6 R. Ahir	Pazartesi 19 Ağustos 7 R. Ahir
Gün doğuşu	5.14	5.15
Gün batısı	19.03	19,02
Sabah namazı	4.15	4.16
Öğle namazı	12,18	12.17
İkindi namazı	16.05	16.04
Akşam namazı	19.03	19,02
Yatsı namazı	20.45	20.43
İmsak	3.21	3.22
Yılın geçen günleri	223	224
Yılın kalan günleri	142	141

RADYO

Bugün

İSTANBUL :

18,30: Plâk neşriyatı, 19,20: Ajans haberleri. 19.30: Türk musiki neşriyatı, (Kemanî Reşat, Mesut Cemil, Muzaffer beyler ve Vecihe, Vedia, Riza hanımlar.)

21: Ateş _ güneş klübünden naklen konferans. 21.30: Orkestra karışık program.

545 Khz. BUDAPEŞTE, 550 m.

21,15: Budapeşte hayvanat bahçesinden naklen: Mascagninin (Gavallieria Rusticana operası. (Maria Nemethin iştirakile) 23.15: Haberler. 23.45: Sigan musikisi.

223 Khz. VARŞOVA, 1345 m.

20.15: Hafif musiki. Muhtelif. 21.12: Solist tagannili konser. 21.45: Haberler. 22: Musahabe. 23.30: Hafif musiki ve dans parçaları. — Musahabe. 24.05: Dans musikisi.

823 Khz. BÜKREŞ, 364 m.

18,15: Romen musikisi. — Musahabe. 19.05 Dans musikisi. 20.30: Konferans. 21.15: Belçika musikisi. — Spor. 22.10: Romen musikisi. 23: Haberler. 23.30: Liodoi kaplıcalarından naklen konser.

785 Khz.LEİPZİ G 382 m.

18.55: Operetlerden parçalar. 20.25: Aktüalite. 20.40: Spor. 21: Akşam musikisi. 23: Haberler. — Spor. 23.50: Gece musikisi.

592 Khz. VİYANA, 507 m.

21.05: Burggartenden naklen senfonik konser, 23: Akşam musikisi. 23.30: Haberler — Konserin devamı. 24.40: Plâk.

BORSA

[Hizalarında yıldız dizrti olanlar üzerlerinde 18 Ağustosda muamele görenlerdir.] Rakamlar kapanış fiatlarını gösterir.

Nukut (Satış)

* Londra	633, —	* Viyana	24, —
* Nevyork	124, —	* Madrit	17, —
* Paris	170. 50	* Berlin	46, —
* Milâno	216, —	* Varşova	24, —
* Brüksel	118, —	* Budapeşte	26, —
* Atina	25, —	* Bükreş	19, —
* Cenevre	822, —	* Belgrat	57, —
* Sofya	75, —	* Yokohama	36, —
* Amsterdam	84, —	* Altın	924, —
* Prag	100, —	* Mecidiye	36, 50
* Stokholm	32, —	* Banknot	240, —

Çekler (kap. sa. 16)

* Londra	652.50	* Stokholm	3.0635
* Nevyork	0.8045	* Viyana	4.2543
* Paris	12.06	* Madrit	5.8167
* Milâno	9.2654	* Berlin	2,0336
* Brüksel	3.3830	* Varşova	4.2050
* Atina	83 3543	* Budapeşte	3,9889
* Cenevre	2.4350	* Bükreş	79,452
* Sofya	64,77	* Belgrat	34.8340
* Amsterdam	1.1733	* Yokohama	2.6664
* Prag	19,1340	Moskova	1090.

ESHAM

İş Bankası	9.20	Terkos	—,00
* Anadolu	27.10	* Çimento as.	12.10
Reji	—.00	Çuyon Değ.	—,00
Şir. Hayriye	15.50	Şark Değ.	—,00
*Merkez Bankası	55,—	Balya	—,00
U. Sigorta	—,00	Şark m. ecza	—,00
Bomonti	13,50	Telefon	—.00

İstikrazlar tahviller

*1933Türk Bor.I	28.50	Elektrik	—.00
" " " II	27,35	Tramvay	—,00
" " " III	27.55	Rıhtım	—.00
İstikrâzıDahilî I	94,50	Anadolu I	47 60
*Ergani İstikrazı	96.25	Anadolu II	48,00
1928 Mü A.	—,00	Anadolu III	—,00
Bağdat	—,00	* Mümessil A	48,50

AVRUPADA Harp Olacak mı?.

Amerikalı muhabir *Knickerbocker*'in ihtisasları:32

Her halde Lehistanın Almanya ile anlaşması, Fransızlarda bir preventif harp arzusu olmuş olsaydı bile ,böyle bir harp ihtirlini ortadan kaldırmıştır. Çünkü Almanya Fransaya tecavüz edecek olursa, Lehistanın Fransaya yardım etmesi mümkün olsa bile, Fransanın Almanyaya tecavüzü halinde Lehistanın Fransa ile müştereken hareket etmesine hemen imkân yok gibidir. Bundan başka İtalyanın Fransaya karşı dostane bir tavır takınması Avusturyanın millî sosyalistler tarafından zaptedilmesi üzerine kabil olabilecektir. İngilizlerde manevî ve egoist sebeplerden dolayı Fransa için bir preventif harbe girişmeğe meyyal değildir.

Nihayet her tarafta anlaşılmıştır ki, bir sene devam eden Hitler idaresinden sonra Almanya öyle herhangi bir tehdide boyun eğmiyecek kadar kuvvetlenmiştir.

Ceneral Deuainin düşünceleri de diğer görücülerin fikirlerine tevafük ediyor. Bu görüş, Avrupadaki en yakın inkişafın Almanyanın serbest bırakılmasını ve İngiltere ile Fransanın da teslihatlarını arttırmalarını istihdaf eylemektedir. Yani harp olmıyacak. Fakat hazırlıklar devam edecektir.

— 21 —

Brüksel

Avrupanın bütün genç adamları arasında bu buhranlı zamanlarda en ziyade ehemmiyeti haiz olan genç adam, büyük bir nam taşıyan Habsburg hanedanından Franz Yoseph Ottodur. Şimdi yirmi bir yaşındadır. Kendisi imparator ve kral tesmiye ediliyor. Yedi asırdanberi taç taşıyan bir hanedanın varisidir.

Avrupadaki korkular ve endişeler, Ottonun ecdadından kalan memlektler etrafında dönüyor. Avusturya hududunda ordular bekliyor. Avusturyanın istikbali için, Avrupanın en kuvvetli devletleri öyle bir surette mücadele ediyorlar ki, bu mücadele her an topların gürlemesine ve Avrupanın sonu demek olan yeni bir harbe sebebiyet verebilir.

Avusturya dahilinde ise, bir kaç kişi millî sosyalistleri Avusturyadan uzak bulundurmak için uğraşıp duruyorlar Fakat 65 milyon Almanyanın tazyiki kendisini gösteriyor. Onun için şimdi nazar Prens Ottoya tevcih ediliyor. Onun sayesinde millî sosyalistleri uzak bulundurmak kabil olabilecek mi?. Habsburglular, Hitlercileri devirebilecekler mi?

Prens Otto, neler düşündüğünü şimdiye kadar sezdirmedi. Efkârı umumiyeye karşı hiç bir beyanatta bulunmadı. Prens o kadar sükût etti ki, 650 senedenberi ailesini tanıyan Avrupa, yarın Avusturya tahtına çıkması ve Avrupanın mukadderatında mühim bir rol oynaması muhtemel bulunan bu adamı hemen hiç bilmiyor gibi bir şey. Bugün bu genç adam mesuliyetini müdrik bir şahsiyet olarak meydana çıkıyor ve vazifesinin, yani Habsburg hanedanı vazifesinin Avrupaya sulh getirmek olduğunu söylüyor. Habsburg tacının Avusturyayı etrafına toplıyacağını, memleketi millî sosyalistlerden ve bu itibarla da Avrupayı harpten kurtaracağını emniyetle söylüyor.

Prense Ottomill'e sosyalizmi reddediyor. Onların felsefesini o kadar katiyetle inkâr ediyor ki, bu sözlerinden meydanı kolay kolay ve ihtiyariyle onlara terketmiyeceği anlaşılıyor. Habsburg tacının orta Avrupa sulh ve müsalemeti tesis edeceğini ve merkezî Avrupayı teşkil eden devletlerle iktısaden anlaşarak Avusturyayı refaha sokacağını zannediyor.

Nihayet, Avrupanın en hararetli mücadele silâhı olan bir yerde en cesur ve en haris şöhret bir adamın bile idare mes'uliyetini üzerine almaktan korkacağı bu zamanda Prens Otto, Allaha karşı taahhüdünü hissederek Avusturyada bir korporasiyon devleti tesis etmeğe her gün hazır olduğunu söyliyor ve davet edilmesini bekliyor.

Otto von Harbsburg beni huzuruna kabul etti. Prens şimdiye kadar hiç bir mülâkat vermediği için bu kabul hususî bir mahiyeti haizdi. Buna rağmen ihtisasları mı yazmama ve Prensin bazı sözlerini neşretmeme müsaade olundu.

Prens beni Steenockerzeel'de Ham şatosunda kabul etti. Oraya Brükselden otomobille yirmi dakikada gidilir. Prens Otto sekiz kardeşin en büyüğüdür. En küçükleri on iki yaşında Elizabet Arşidüşes'dir ve pederi İmparator Şarl'in vefatından sonra menfada dünyaya gelmiştir. Çocukların valideleri İmparatoriçe Litanın terbiyesi altında büyümüşlerdir.

(Devamı var)

Eskişehirde Silo inşaatı bitti

Eskişehirde "Sakarya" gazetesi yazıyor:

İstasyon geçidi civarında yapılmakta olan büyük zahire silosunun inşaatı hemen hemen bitmiş gibidir. Silonun irtifaı kırk metreyi bulmaktadır.

Silo bu ayın sonunda müteahhitleri tarafından Ziraat Bankasına teslim edilecek ve işlenmeğe açılacaktır. Ziraat Bankası silo yu teslim aldıktan sonra piyasadan aldığı buğdayları buraya kaldıracaktır. Banka halen depo ve anbar yüzünden pek çok zorluklar çekmektedir. Hattâ bir hafta evvel, depolar dolduğu için Banka, bir kaç gün buğday alamamıştır. Banka şimdi de mahdut miktarda mübayaa yapabilmektedir.

Silonun elektriği, şehir elektriğinden temin edilecektir. İstasyon caddesinden elektrik yer altı kablo ile verilecektir. Elektrik şirketi silo işletmesine tahsis edilmek üzere yeni bir makine mübayaa edecektir. Alınacak yeni makine için Pazar günü bir münakasa yapılmıştır.

3 âlim, Stratosfer'e çıkmağa teşebbüs etti

Bu uçuştan maksat rekor değil, ilmî tetkiklerdir

Belçikalı âlimlerin hazırladıkları balonun sepeti

Hour - Havenne - Belçika, 18 (A.A.) — 29 yaşında M. Maks Cosyns ile 23 yaşında M Van Der Elest, dün akşamdanberi Profesör Auguste Picardın çalışma arkadaşı Dest Appes ile bilrilkte Startosfer balonunun hazırlıkları ile meşguldürler.

Balon, Picardın uçuşunun ikinci yıl dönümü olan bugün uçacaktır. Balonun Çekoslovakyaya doğru yol alacağı zannedilmektedir.

80 mütehasıs, balonun montajı için buraya gelmiştir. Balon, Mikardın balonu tipindedir. Fakat pek çok ıslah edilmiştir.

Bir paraşütle mücehhez olan sepet, bir kaza vukuunda sukutu ağırlatmak suretile âlimlerin balondan çıkarak, zatî paraşütlerini kullanmalarına imkân verecektir.

Âlimler 17.000 metre olan azamî yükseklik rekorunu kırmak istemiyorlar. Uçuş münhasıran ilmî mahiyette olacak ve bilhassa kozmik şualar tetkik edilecektir.

Balonun şişirilmesine gece yarısı başlanmıştır. Hareket sahası bütün gece projektörle aydınlatılmıştır.

Hour - Havenne - Ardennes Belges, 18 (A.A.) — Dün akşamki hava bülteni, ahvali havaiyenin Maks Cosynsin yükselmesine ve Bavyeraya doğru gidebilmesine gayet müsait olduğunu gösteriyordu.

Balonun zarfı, 30 askı halatla sarılmış ve bu suretle çembere bağlanmıştır.

M. Cosyns, saat 23 te her şeyin yolunda gitmekte olduğunu gazetecilere beyan etmiştir. Rüzgâr saatte 40 kilometre süratle, iyi bir istikametten esmektedir. Maks Cosyns, öğleden sonra saat altıda yere inebileceğini ümit etmektedir.

Balon ancak hacminin dörtte biri nisbetinde şişirilecek ve baloncular, gerek kendileri, gerek safra olarak atacakları muhtelif aletler için beraberlerinde 15 paraşüt götüreceklerdir.

Balonun şişirilmesine gece yarısından yarım saat sonra başlanacak ve bu iş, gayetsüratli olarak yapılacaktır. Mühim bir halk kütlesi, hususî trenlerle balonun bulunduğu yere gelmiştir,

Baloncular, beraberlerinde bin kilo kum, 250 kilo su ve 300 kiloluk bir kurşun levha götürmektedirler. Bu kurşun levhe, ufak paraşütlerle mücehhez müteaddit küçük parçalara münkasimdir.

Hour - Havenne - Ardennes elges, 18 (A.A.) — Balonun şişirilmesi, saat 2.30 da nihayet bulmuştur. Max Cosyns ve Van Der Velst, bu sabah saat 6.19 da yükseleceklerdir. Kendileri 14 saat havada kalabileceklerini ümit etmektedirler.

Telsiz ile muhabere teşebbüsü 6.000 metre irtifada 24 metrelik mevcelerle yapılacaktır.

Roma, 18 (A.A.) — İtalyan akademisi azasından Ceneral Crocca, "Popolo di Roma,, gazetesine, tayyarelerin statosfer dahilinde uçmaları imkânı hakkında beyanatta bulunmuş ve tayyareciliğin bu yeni faaliyet sahasında fennî, askerî ve ticarî gayretleri terfik etmek lâzım geldiğini, buralara çıkmak ve tetkikat yapmak için yegâne vasıtanın halen balonlar olabileceğini söylemiştir.

Ceneral, stratosfer cevelânlarından askerî bir fayda temin olunabilmesi için tayyare istimali elzem olduğunu, maamafiyh buralara çıkacak olan tayyarelerin büyük süratlere ve bu irtifalara dayanabilecek hususiyetlere malik olması icap ettiğini de ilâve etmiştir.

Askerî tayyarelerin hususiyetleri tayin edildikten sonra İtalyan fen adamları bu iki meseleyi tetkik edeceklerdir.

Yüksek irtifalar, harpte nazarı dikkate alınacak olan en mühim noktadır. Çünkü, irtifa sayesinde bu tayyareler, kendilerini top ateşinden vikaye edebilecekler ve süratleri sayesinde de hasımlarının takibinden kurtulabileceklerdir.

Tayyarecilik tekniği, bu kadar yüksek sahalarda büyük süratler temininden aciz kalsa bile gene yüksek irtifalarda uçuş yapamilmek ihtimallerini tetkik etmekte haklıdır.

Ceneral Crocco, ayni zamanda hava kesafetinin azalmasının motör kudretini azaltacağını ve bu kudretin ziyamın telâfisi için de ancak hususî tazyik âletleri istimal edilmesi icap ettiğini söylemektedir. Ceneral, teneffüs müşkülâtının, uçuşların kısalığı dolayısiyle kolaylıkla bertaraf edilebileceğini ilâve etmektedir.

Brüksel, 18 (A.A.) — Saatte kırk kilometre esen rüzgâr, Maks Cosyns balonunu Baryera istikametine sevketmektedir.

RADYO

Radyo derslerimiz

Güzel ve kuvvetli bir makine nasıl yapılır?

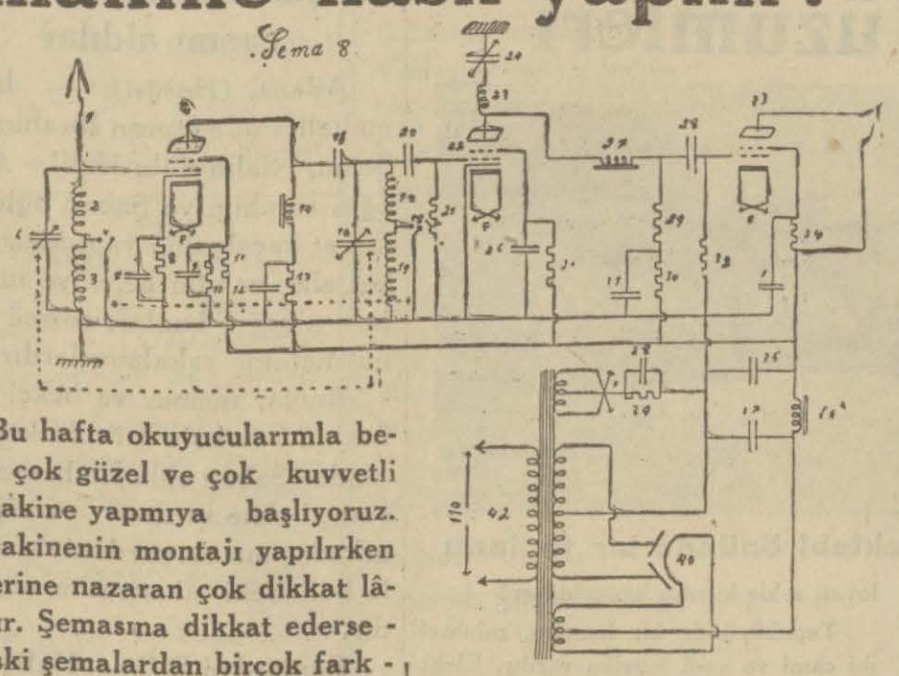

Bu hafta okuyucularımla beraber çok güzel ve çok kuvvetli bir makine yapmıya başlıyoruz. Bu makinenin montajı yapılırken eskilerine nazaran çok dikkat lâzımdır. Şemasına dikkat ederseniz eski şemalardan birçok farklar göreceksiniz. Okuyucularım bu makinenin montajını iyi bir dikkatle yaparlarsa günün her saatinde birçok neşriyatı dinliyebilirler. Yalnız evvelce de söylediğim gibi en ufak bir hata yapılırsa bütün işi altüst etmek için kâfidir.

Şimdi makinemizin montajına başlıyalım: Şemaya dikkat ederseniz her işaret ve çizginin üzerinde bir rakam vardır. Bu rakamların mukabillerini yani malzemenin kıymetlerini ilerde neşredeceğiz. Şimdi evvelâ şemayı okuyalım: Her zamanki gibi antenimize çarpan tekerrür birinci bobinden geçerek toprağa gitti. Ve bobin üzerinde bulunan mütehavvil meksife ile küçük anahtar lâvam edelim.

Plâktan çıkan tekerrür gayet tabiîdir ki "dedektör,, lâmbasının grisine doğru yürüdü. Ve yolu üzerinde isimlerini bildiğiniz kıymetlerini de ilerde öğreneceğiniz malzemeye tesadüf etti. Ve en nihayet 20 numaralı meksifeden geçip ve 21 numaralı mukavemetle toprağa bağlanan dedektör lâmbasmın birinci grisine girdi. Yalnız şemada gördünüz ya, burada ikinci bir bobin daha vardır. İşte bu bobin evvelden beri bildiğimiz dedektör bobinidir. Bundan evvel gördüğümüz antenin giriş ucuna bağlanan bobinde Hoh Fregan bobinidir. Yalnız bu bobinlerin sargı adetleri muhakkak ve muhakkak biribirinin ayni

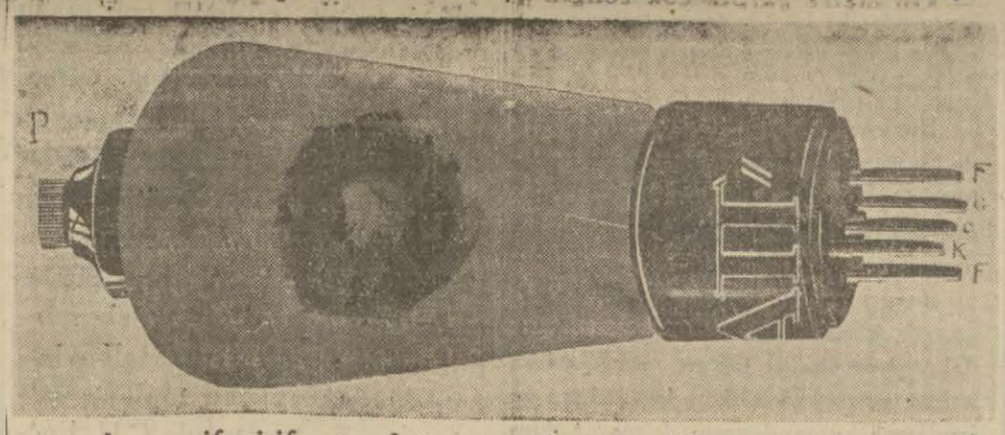

zamgelen vazifeyi ifa etmek üzere yerlerine bağlandı. Antenin bobine bağlandığı uçları ikinci bir uç olarak birinci "hodfregans,, lâmbasının birinci grisine bağlandığı uçtan ikinci bir uç alarak birinci "Hodfregans, ,lâmbasının birinci grisine bağlandı. Yani antenden gelen tekerrür "hodfregans, ,lâmbasının grisine girdi. Ve "Filoman,,l ardan çıkan atomların tazyikiyle plâğa atladı. Yalnız antenden gelen tekerrür plâğa atlamadan evvel şimdiye kadar görmediğimiz bir şekilde ikinci bir "gri,, ile karşılaştı. Bu gri son yapılan altı ayaklı lâmbalarda vardır. Ve bu ayak resimde görülen lâmbanın altında bulunan ayakların "K,, harfiyle gösterilenidir. Bu ayak şemada gösterilen kıymetteki mukavemet ve meksifelerle hem müspet ve hem menfi cereyana bağlanır. Bu lâmbanın altı ayaklı olduğunu söylemiştik. Bu ayakların üstünde "P,, harfiyle gösterilen plâk, altta "g,, harfiyle gösterilen birinci giriş grisi "C,, harfiyle gösterilen "Ekran,, K harfiyle gösterileni de yukarda bahsettiğimiz çıkış grisi "F,, harfiyle gösterilenleri de "Filaman,, lardır. Şimdi bu ayakları üzerinde kıymetleri gösterilen malzeme ile yerli yerine bağlandığını farzederek şemanın takibine devam edelim: Antenden gelip hod fregans lâmbasının plânından çıkan tekerrür dedektör lâmbasının ibrinci grisine girdi. Görüyorsunuz ya: Bu lâmba da evvelki gibi, yani hod fregans lâmbası gibi altı ayaklıdır. — Gene Filamanlardan çıkan atomların tazyikiyle plâğa atladı.Fakat plâğma girerken birinci gri ile plâk arasında ikinci bir griye grye rasladı. İşte bu gride hod fregans lâmbasında olduğu gibi kıymetini bilâhare öğreneceğimiz meksife ve mukavemetlerle gene müspettir. Cereyan da bağlandı. Dedektör lâmbasının orta ayağını yani "Ekranın,, evveldenberi doğrudan doğruya toprağa bağlamak lâzımgeldiğini biliyorsunuz. Şimdi tekerrürün dedektör lâmbasının plâğından çıktığını olmalıdır. Hatta yarım sargı bile farketmemelidir. Çünkü bu bobinler üzerine bağlı olan 500 santimlik kondansatör; bir kol yani bir manivelâ ile idare edileceğinden ve ikisi de ayni ayarı yapacağından eğer bu bobinlerde fark olursa yapılan ayarın yanlış olacağı ve aldığımız neticenin gayri tabiî olacağı muhakkaktır. Bu makinede dikkat edilmesi lâzımgelen en mühim noktalardan biridir.

Şimdi gene şemamızın takibine devam edelim: Antenden gelip hod fregans lâmbasının plânından çıkan tekerrür dedektör lâmbasının ibrinci grisine girdi. Görüyorsunuz ya: Bu lâmba da evvelki gibi, yani hod fregans lâmbası gibi altı ayaklıdır. — Gene Filamanlardan çıkan atomların tazyikiyle plâğa atladı.Fakat plâğma girerken birinci gri ile plâk arasında ikinci bir griye grye rasladı. İşte bu gride hod fregans lâmbasında olduğu gibi kıymetini bilâhare öğreneceğimiz meksife ve mukavemetlerle gene müspettir. Cereyan da bağlandı. Dedektör lâmbasının orta ayağını yani "Ekranın,, evveldenberi doğrudan doğruya toprağa bağlamak lâzımgeldiğini biliyorsunuz. Şimdi tekerrürün dedektör lâmbasının plâğından çıktığını farzederek şemamızın takkibine devam edelim: Plâktan çıkan tekerrür evvelâ redaksiyon bobini ve aksion kondansatöründen geçerek toprağa gitti. Ve redaksion bobininin alt ucuna bağlanan plâktan ikinci bir uç alarak Bas fregans yani oparlör lâmbasının birinci grisine doğru sapdı.

(Devamı haftaya)

Telsiz derdi!

Posta, telgraf ve deniz yolları idarelerinden istediklerimiz

Hepimizin bildiği gibi, İstanbulda bir radyo şirketi ve bu şirketinde bir irsal cihazı vardır. Bu cihaz her akaşm belli saatlerde musiki ve konferans neşriyatı yapar; fakat haftada bir gün olsun bu neşriyatı muntazam dinlemeğe imkân yoktur.

Çünkü, eski usul (konta'·) yani şerareli makineleril· sahil muhaberatını temin eden ·ta ve telgraf ve deniz yolları idareleri - nin telsiz makineleri bir kere çalışmıya başladı mı artık radyo dinlenemez.

Bütün radyo meraklıları bu muhabere başlar başlamaz makinelerini kaparlar. Zira bu sahil muhaberatını temin eden cihaz - lar o kadar berbattır. Bu makinelerin ne tul ve mevci ve ne de çalışma saatleri malûmdur.

Diğer memleketlerin sahil postaları belki günün her saatinde çalışırlar. Fakat hiçbir zaman radyo neşriyatını karıştırmak suretiyle meraklılarını iz'aç etmezler. Çünkü fen sayesinde iki sesi biribirine karıştırmamak çaresini kolaylıkla bulmuşlardır.

Belki bizim posta ve telgraf idaresi kurulmuş ve parası verilmiş bir âleti kolay kolay feda edemez. Buna bütçesi müsait değildir. Belki deniz yolları idaresi elindeki tesisatı, halkı rahatsız ediyor diye tadil etmek istemez ve buna lüzum görmez.. Güzel.. Fakat buna mukabil radyo zevkini bu sebeplerle tatmin edemiyen bir abone de şirketle yaptığı mukavelesine riayet edemez zira bu 'sten bir netice almamaktadır

Abonelerinden tahsilâtını yapamıyan radyo sirketi de daha muntazam bir programla neşriyat yapamaz. Cünkü vaziyeti bundan fazlasına müsait değildir.

Görülüyor ki hepsi biribirine bağlı olan bu işler biraz Tophane, yani deniz yolları idaresiyle biraz posta ve telgraf idaresinin yapacağı fedakârlığa bağlıdır.

Bu teşekküllerin ellerindeki cihazı ihtiyat olarak kullanmıya bırakıp onların yerine (lâmbalı) postalar kurmak suretiyle hem halkın arzu ve ihtiyaçlarına mâni olmamaları hem de fennin terakkiyatını takip etmeleri çok kolaydır.

Belki bu deniz yolları ve posta ve telgraf idarelerinin birkaç bin liralık fedakârlığına mal olabilir. Fakat çok faydalı bir iş görmüş olurlar.

Bana öyle geliyor ki bu işle biraz da radyo şirketi alâkadar olmalı ve deniz yolları ve posta ve telgraf idarelerini bu fedakârlığa razı edebilmelidir. Ta ki halkı ve abonelerini mümkün olduğu kadar memnun edebilsin.

Nebil Vasıf

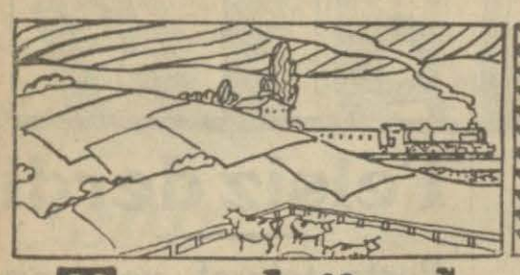

MEMLEKET HABERLERİ

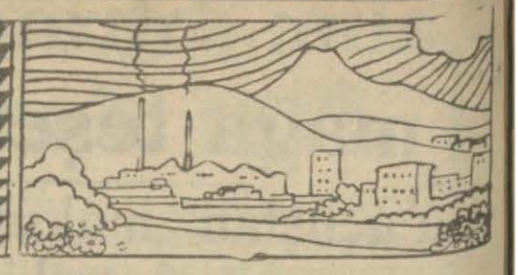

Tepeköyde Fazlı bey üzümleri

Torbalının Kâzım Paşa mektebi önünde bir toplantı

Tepeköy (Hususi) — Burada otel vemisafirhane bulunmadığından Ertuğrul mahallesindeki jandarma dairesinde hazırlanan bir odada geceyi geçirdim. Havası serin ve sineksiz olduğundan güzel ve rahat bir uyku çektim!

Akşamdan sonra herkes yerli yerine çekildiklerinden ben yalnızca kalarak bu derin ormanların içinde geç vakitlere kadar bülbül sesleri dinliyorum. Sabahleyin henüz güneş doğarken kalkarak çamların altına koşuyor ve ciğerlerimi çam havasiyle dolduruyorum. Bugün erkenden yola çıktım. İki tarafı ağaçlıklı şoseden kasabaya doğru yürüyordum. Sağımdan bir öküz arabası peyda oldu. Hemen üzerine atladım ve ayakta durarak ve düşmemek için de yandaki parmaklıklara tutunarak kasabanın kenarına kadar geldim.

Bir müddet belediye kâtibi Milâslı İsmail efendiyle belediyede ve sonradan bir kahvede oturdum. İsmail efendi çok kıymetli ve iyi yürekli bir gençtir. Ve altı senedenberi belediyeyi idare eylemektedir. Belediyenin karışık hesaplarını yoluna koymuş ve belediye reisinin yokluğunu belli etmemekte bulunmuştur. Belediye reisi Süleyman Bey halk tarafından çok sevilmiştir. Doğruve namuslu bir gençtir. Reislerin maaşları seksen lira iken bunu otuza indirmiş ve bu parayı da almıyarak belediyenin mübrem ihtiyaçlarına terkeylemiştir. Belediye kâtibi ise yetmişlira maaşla buraya geldiği halde şimdi maaşı 35 liradır ve altı nüfus ailesiyle pek fena vaziyete düştüğü bir bakışta anlaşılmaktadır.

Zelzele

Burada bilhassa yaz günlerinde pek sık zelzeleler ve sarsıntılar olmaktadır. Halk artık buna alışmış olduğundan ehemmiyet veren yoktur. 1928 de martın 31 inci gece yarısında herkes uykuda iken dehşetli bir zelzele olmuş ve korkularından neye uğradıklarını bilmiyen halk sokaklara fırlamıştır. Bu zelzelenin tesiriyle evler kısmen yıkılmış ve kısmen de çatlamıştır. İnsanca telefat olmamış ve yalnız sekiz kişi hafifçe yaralanmışlardır. Bu felâketten muzdarip olan halk uzun müddet çadırlarda kalmışlar ve hilâliahmerin kıymetli yardımlariyle yaşamışlardır.

Aygır deposu

Ankaradan sonra Türkiyede ikinciliği kazanan mühim bir aygır deposu buradadır. Bu depoda (13) aygır ve (3) Kıbrıs eşeği vardır. Bu atların içinde 10 bin lira kıymetinde olanlar bulunmaktadır.

Burada sun'i safatlar da yapılmaktadır. Baytar Ekrem bey çok kıymetli bir arkadaştır. Yakında bir de tavuk istasyonu açılacaktır.

Belediye işleri

Belediyenin varidatı (8000) liradır. Yangın için yalnız bir tulumba vardır. Esasen evler bahçeler içinde ve pek seyrek olduğundan burada yangın tehlikesi o kadar yoktur. Elektrik kilovatı (30) kuruşadır. Abonelerin pek azı saatle ve mütebakisi de kabala pazarlıkladır. Yirmi beşlik bir sorti için ayda 150 kuruş verilmektedir ki çok pahalıdır! Her ne kadar (Üçpınar) suyundan cereyan alınması imkânı varsa da parasızlık buna mani olmaktdır. Eğer buna muvaffak olunsa elektrik kilovatı sekiz kuruşa kadar düşer!

Tepeköyünde bir hamam, minareli iki cami ve yedi fabrika vardır. Elektrik tenviratı gece yarısına kadar devam etmektedir. Bir de buz fabrikası mevcuttur. Fabrikalarda zeytinyağı, un ve pamuk işlenmektedir.

Sayfiye ve kışlak

Burası İzmirlilerin bir sayfiyesi gibidir. Beş mayısta buraya on bin talebe gelip bir gezinti yapmışlardır. İzmirliler cuma ve tatil günlerinde buraya gelip akşama kadar çamlıklar altında vakit geçirirlermiş..

Afyon, Uşak, ve Kütahya Yörükleri de kasım aylarında buraya gelerek kışlak yaparlar ve Hıdırelleste yurtlarına dönerlermiş..

Kışın, buralar bahar gibidir. Her taraf zümrüt gibi yeşillenir.. Hava ve su çok elverişlidir. Dağ köylerinde menba suları vardır.

Kaymakam Muzaffer Bey

Bu genç kaymakam hukuktan mezundur. İstanbulda Küçük pazar nahiyesinde iki buçuk sene stajını yaptıktan sonra ilk defa olarak buraya gönderilmiştir.

Buraya geleli bir sene olduğu halde bu müddet içinde yirmi mektep yaptırmağa muvaffak olmuştur. Yedi mektep te Eylûl nihayetinde bitirilmek üzeredir.

Burası vaktile Efeler yatağı ve uygunsuz kimselerin cevelângâhı olmak dolayısiyle ahalisi tab'an yaramazlığa istidat göstermekte iken, kaymakam ve jandarma kumandanının daima hâkim vaziyette bulunmaları bir fenalığa meydan vermemiş ve hükûmetin gösterdiği celâdet sayesinde bunlardan artık eser kalmamıştır.

Kaymakam Bey her köye yollar yaptırmış ve 176 kilometre uzunluğunda bir telefon şebekesi tesis ettirmiştir. 27 köyde telefon kurulmuş ve üç santral vücuda getirilmiştir.

Eski Aydın mebusu Esat Beyin bağında

Burada olduğunu işittiğim eski Aydın memusu Esat Beyi bir sabah bağında ziyaret eyledim.

Esat Bey hoşmeşrep ve maziye ait meraklı maceraları nakleden bir zattır. Şimdi kazanın Halk Fırkası idare heyeti reisidir.

Esat bey hocamız, beni bağında, bahçesinde dolaştırdı ve incirlerin nasıl telkih edildiğini gösterdi. Nazilli ve Aydın taraflarından getirilen erkek incir taneleri bunların dallarına asılıyor. İçleri sineklerle doludur. Oradan çıkan sinekler diğer dişi incirlerin kaidelerindeki pek ince deliklerden içeri giriyorlar. Bu sinekler almayınca inciler tutmazmış, bu ameliyatı üç defa tekrarlamak lâzımmış.

Esat bey hocamız, beni bağların tâ içine soktu ve üzümlerin cinsleri hakkında malûmat verdi. Bilhasa Bursa valisi Fazlı beyin Diyarıbekirde iken göndermiş olduğu Cozi adındaki üzüm çubukları pek güzel tutmuş olduğundan onların adına (Fazlı bey üzümü) koyduğunu ve şayet kendisini görürsem bu keyfiyeti söylemekliğimi bir kaç defa tekrar eyledi.

Ragıp Kemal

Dört kaçakcı

Bekçinin belinden tabancasını aldılar

Adana, (Hususî) — İstiklâl mahallesinde oturan İbrahim oğlu Selim, Salih oğlu Halil, Ahmet oğlu İbrahim ve Şaban oğlu İsanın et kaçakçılığı yaptıklarını haber alan zabıtai belediye memurları, nihayet bunları cürmü meşhut halinde yakalamışlardır.

Bunlar memur ve bekçi tarafından karakola gtürülürken içlerinden Şaban oğlu İsa hemen bekçinin beline sarılmış ve diğer üç arkadaşının da yardımiyle ve zorla belindeki tabancasını almışlardır.

Bunlardan Salim, Halil ve İbrahim yakalanmıştır. Kaçak İsa da ehemmiyetle aranmaktadır.

Mersinde yabancı dillerle konuşanlarla mücadele edilecek

Mersin gazetesi yazıyor:

Mersinde yabancı diller konuşmakla Türk harsı Türk kültürünekarşı saygısızlık gösterenlerin bu çirkin hallerine nihayet vermek Mersin gençleri için en inanlı bir ülkühaline gelmiştir. iki ay evveline kadar münferit vaziyette olan çalışmalardan bir fayda temin edilmeyeceği anlaşılarak toplu harekete geçilmesi kararlaştırılmış ve Helkevinde sık sık yapılan toplantılarda çalışma yolları tespit edilerek çok esaslı mücadeleye geçilmiştir. Bu millî dava etrafında muhakkak hallet mek gayretile toplanan gençlik faaliyete devam etmekle beraber son günlerde bazı saygısızların yabancı dil konuşmakta inat etiklerine şahit olunmuş ve bunlara karşı yapılacak mücadele şekli tespit etmek üzere Halkevinde çok heyecanlı bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda C.H. Fırkası reisi ve H. evi reisi vekili Necip Mecit bey şimdiye kadar olan Çalışmalardan elde edilen neticeyi heyeti umumiyeye bildirmiş ve bundan sonra söz alan gençler daha cezri surette hareket edilmesini tazammun eden heyecanlı beyanatta bulunmuşlardır. Neticede bu fikirler kabul edilerek yabancı dil konuşanlara karşı katiyen müsamaha edilmemesine karar verilmiştir.

Otobüs arabaya çarptı

İzmir, (Hususî) — Torbalı ve Bayındır kazaları arasında bir otobüs kazası olmuştur. Tire belediyesinin 3 numarasında kayitli otobüs, Tireden İzmire yolcu dolu olarak gelirken Torbalının Kuşçuburnu mevkiinde bir arabaya çarpmış ve arabayı parçalamıştır.

Arabacı ağırca yaralanarak memleket hastanesine getirilmiştir. Hâdise, şoförün otobüsü fazla hızlı sürmesinden olmuştur.

Efendisini ağır yaraladı

İzmir, (Hususî) — Bayraklıda Abbas oğlu Abdürrahim ile hizmetkârı Mustafa olğu Kara Mehmet arasında kavga çıkmıştır. Kara Mehmet bu kavgada Abdürrahimi sol küreği üzerinden bıçakla ağır surette yaralamıştır.

Yaralı memleket hastanesine kaldırılmış ve suçlu tutulmuştur.

Adanada kuduz bir düve mi kesildi?

Bu düvenin etinden yiyen yirmi kişiye aşı yapılıyor

Adana,17 (Hususî) Mustafa mahallesinde oturan arabacı Hasan adında birisi düvesinin hastalandığı ve ölmek üzere bulunduğunu görünce ziyan etmemek için b ı habersizce evinde kesiyor ve ucuz bir fiatla satıyor. Kanara tışında kesilen bir düvenin etinden güzelçiğköfte ve pirzola yapıldığı fikrinde bulunan bu konu komşu da ucuz olan bu eti elden kaçırmak istemiyerek kilo kilo almışlardır.

Fakat baytar dairesine vuku bulan bir ihbar kesilen bu düvenin şüpheli kuduz olduğunu meydana çıkarmıştır. Bir taraftan arabacı Hasan hakkın takibat yapıladursun diğer taraftan da bu etten yemiş olan yirmi kadar çocuk, kadın ve erkek kuduz iğnesi yemeğe mecbur tutulmuşlardır.

Şimdi bu yirmi kişi memleket hastanesine giderek tedavi olacaklardır.

Yeni senenin zeytin mahsulü bereketli olacak

Aydıncık,(Hususî)— Zeytin sineği ile başlıyan mücadeleye devam edilmektedir. Mücadele neticesinde zeytinlerin tamamen kurtarılacağı tahmin edilmektedir.

Yeni sene zeytin mahsulü pek güzel olacağı anlaşılıyor. Ancak maliyet fiatiyle tuz verilirse bu mahsulden halk çok istifade edecek, bir kaç senedir ödeyemediği borçlarını da ödeyecektir. Maliyet fiatiyle tuz verilmezse ve zeytin mahsulü tuzla terbiye edilmezse üç kuruşa mal olan zeytin geçen seneki gibi 1,5 — 2 kuruşa satılacak demektir ki bu taktirde halk çok zarar görecektir.

Müstahsile maliyet fiatiyle tuz verilmesi çok şayanı arzudur.

Havaların kurak gitmesinden bura rençberleri çok zarar görmüştür. Bazıları bire iki, bazıları bire üç buluyorlar. Bazıları ancak tohumlarını alıyorlar. Hatta bazıları da hayvanatının yiyeceği samanı bile tedarik etmeğe çalışıyorlar. Bu vaziyete karşı köylü kooperatifine olan borçlarını ödeyememektedirler.

Karşı yakada tüccar Ahmet efendiyi öldüren yakalandı

İzmir, 16 (Hususî) — Geçenlerde Karşıyakada Soğukkuyu cihetinde bir cinayet olmuş, ve İspartalı Ahmet Efendi, icarla tuttuğu bağın kulesinde yaralanmış ve aldığı yaraların tesiriyle memleket hastanesinde ölmüştü.

Ahmet Efendinin katili Rizeli İhsan Balıkesirde yakalanmış ve buraya getirilmiştir.

İhsanın cebinde yüz elli lira para ve amca zadesi Tahir oğlu Mehmet namına yazılı bir nüfus tezkeresi bulunmuştur.

Tahkikata göre, hadise şöyle olmuştur:

Ahmet Efendi Karşıyakada Soğukkuyuda bir bağın üzüm mahsulünü satın almış ve bağın kulesinde oturmağa başlamıştır. Vaka gecesi yanına gelen tanıdıklarından Ahmet Cemal ve İhsan Efendilerle birlikte bir müddet beraberce oturmuşlar, bağ müsteciri Ahmet Efendi, arkadaşlarına:

— Açız, bir şey alıp yiyelim, demiş ve para vererek misariflerinden Ahmet Cemal Efendiyi çarşıya öte beri almağa göndermiştir. Maksadının İhsanla yalnız kalmaları olduğu söylenmektedir.

Cemal Efendi öte beri alıp avdetinde ses sada olmadığını anlayınca kulenin üst tarafına çıkmıştır. Cemal Efendi, yukarıda Ahmet Efendiyi yaralı ve al kanlar içinde sessiz bir halde görmüş ve derhal karakola koşarak keyfiyetten zabıtayı haberder etmiştir.

İhsan cürmünü kısmen itiraf eylemektedir.

Tevkifine karar verilen İhsan hakkında tahkikata devam olunacaktır.

Ak madeninde etin kilosu 14 kuruş

Akdağ, (Hususî) Türkiyenin yegâne yaylalarından biri de Akdağ madenidir. Bütün Ankara halkı yaz hayatını burada geçirirler. Şehrin etrafı çam ve meşe ağaçlariyle çevrilmiş ve çeşmelerinden akan buz gibi sular, şimalden esen hafif rüzgârlar madenin güzelliğini bir kat daha arttırmıştır. Bilhassa çok değerli ve kıymetli kaymakamımız Nusrat Bey ve belediye reisi Saim Beyin gayretli çalışmalariyle şehirde yüksek binalar ve muntazam caddelerle şehrin her ihtiyacını temin etmişlerdir.

Son zamanlarda belediyemizin yaptırdığı (Park) halk tarafından takdir edilmektedir. Burada meyve ve sebze boldur. Ve fi ucuz fiatla satılmaktadır. Ve fiatlar şunlardır:

Koyun eti 14, keçi eti 11, oğlak eti 4, sığır, dana eti 12 kuruştan satılmaktadır.

VAKIT

gezintisinde çalışmak isteyen san'atkârlara

"VAKIT„ gezintisinde çalışmak üzere evvelce caz ve ince saz'a muhtelif numaralar için müracaatta bulunanlarla yeniden bu işe talip olanların, her gün saat on iki buçuktan on dörde kadar VAKIT idaresine müracaat etmeleri..

Münakasa ilânı

Belediye Sular idaresinden:

15	m/m	lik	Ana	musluğu	1200 adet
20	„	„	„	„	150 „
30	„	„	„	„	30 „
40	„	„	„	„	30 „
15	„	„	Zarp	musluğu	1200 „
20	„	„	„	„	300 „
30	„	„	„	„	25 „
40	„	„	„	„	15 „
15	„	„	Musluk	şapkası	150 „
15	„	„	„	„	150 „
20	„	„	„	„	100 „
30	„	„	„	„	20 „
40	„	„	„	„	10 „

1. — Yukarıda cins eb'at ve miktarları yazılı bronz muslukiar kapalı zarfla münakasaya konmuştur.

2. — Talipler bu hususa dair tanzim edilen şartnameyi bir lira mukabilinde idare veznesinden alabilirler.

3. — Münakasaya girmek isteyenler teklif edecekleri fiatların yüzde yedi buçuğunu teminat akçesi olarak idare veznesine yatıracaklardır.

4. — Kapalı zarflar ihale günü olan 29/8/934 Çarşamba saat 14 de kadar Müdüriyete vermelidirler. Bu saatten sonra getirilecek zarflar kat'iyen kabul edilmez. (4897)

Posta T. T. Umum Müdürlüğünden:

Idarede muhtelif derecelerde münhal bulunan memuriyetlere musabaka ile memur alınacaktır.

Musabakaya aşağıda yazılı şartları haiz olanlar girecektir.

A — Lise mezunu olmak

B — Musabakanın icra edileceği günde 18 yaşından aşağı 30 yaşından yukarı olmamak.

Bu şartları haiz olupta talıp olanlar, mektep şahadetnamesini, nüfus tezkere suretini veyâ aslını, iyi hal ilmühaberini, sıhhat raporu ve aşı kâgıdı ile askerlikle derecei alâkasını gösterir vesikayı stidalarına rapten Ankara'da Umum Müdürlüğe ve Istanbul'da Posta ve Telgraf Baş Müdürlüğüne Ağustosun yirmi beşinci gününe kadar müracaat etmeleri lâzımdır.

Yüksek tahsil görenlerden imtihanları ve Fransızca bilgileri Hey'eti Mümeyyizece beğenilenler muvaffakiyet derecelerine göre 22 ve 25 ve 30 lira maaşlı memurluklara tayin olunacaklardır.

Imtihan Ağustosun otuz birinci Cuma günü Ankara'da ve Istanbul'da saat dokuzda icra edilecektir. O gün muayyen saatte bulunmıyanlar imtihana alınmaz. (4868)

Münakasa ilânı

Belediye Sular idaresinden;

15	m/m	lik	kurşun	boru	8000 kilo
20	„	„	„	„	3000 „
30	„	„	„	„	2000 „
40	„	„	„	„	1000 „

1 — Yukarıda eb'ad ve mıktarı yazılı kurşun borular kapalı zarfla münakasaya konmuştur.

2 — Talipler bu hususa dair tanzim edilen şartnameyi bir lira mukabilinde idare veznesinden alabilirler.

3 — Münakasaya girmek isteyenler teklif edecekleri fiatların yüzde yedi buçuğunu teminat akçesi olarak idare veznesine yatıracaklardır.

4 — Kapapalı zarflar 29/8/934 ihale günü olan Çarşamba saat 14 de kadar Müdürlüğe verilmelidir. Bu saatten sonra getirilecek zarflar kat'iyen kabul edilmez. (4898)

Istanbul Belediyesi ilânları

Mübayaasına lüzum görülen 88 top çift Istanbul ve 38 top battal kâğıt ile 25 paket mukavva, 100 metro mücellit bezi kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. Talip olanlar şartname almak üzere Levazım Müdürlüğüne müracaat etmeli, münakasaya girmek için de 93 liralık teminat makbuz veya mektubu ile teklif mektuplarını 10/9/934 Pazartesi günü saat on beşe kadar Daimi Encümene vermelidirler. (4891)

Denizyolları

IŞLETMESI

Acenteleri Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han Telefon 22740

Izmir sür'at

Iskenderiye yolu

EGE Vapuru 21 Ağustos

SALI 11 de Galata rıhtımından kalkacak, doğru Izmir, Pire, Iskenderiye'ye gidecek ve dönecektir. (4894)

Bartın Yolu

BURSA vapuru 20 Ağustos

Pazartesi 19 da Sirkeci rıhtımından kalkacak mutat skelelere uğrayarak Cide'ye kadar gidip dönecektir. (4895)

Trabzon Yolu

VATAN Vapuru 21 Ağustos

SALI 20 de Galata rıhtımından kalkacak. Gidişte Zonguldak, Inebolu, Sinop, Samsun, Fatsa, Giresun, Vakfıkebir, Trabzon, Rize'ye. Dönüşte bunlara ilâveten Sürmene, Ordu'ya uğrayacaktır. (4896)

Dikkat

Vapur başlarında izdihama mahal kalmamak üzere biletlerin hareket günlerinden evel Karaköy ve Sirkeci acentalarımızdan tedarik edilmesi muhterem yolcuların menfaatleri icamdandır. (4688)

ZAYI

3556sicil numaralı arabacılık ehliyetnamemi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü olmıyacağını ilân ederim.

Kasımpaşa camii kebir sipahifırın sokağı 11 numarada Mehmet Nuri (1874)

Tepebaşı Belediye Bahçesinde

ŞEHIR TIYATROSU

San'atkârları tarafından

Istanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu

Bu akşam saat 21 de

KOKTEYL

Büyük operet

Yazan: Ekrem Reşit

Besteleyen: Cemal Reşit

Istanbul, Bebek ve Şişli cihetı yolcuları için Tramvay temin edilmiştir.

ZAYİ

1337 senesinde İstanbul vefa idadiyesinden almış olduğum tastiknamemi kazaen zayi ettim yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü olmadığı ilân olunur.

İnce su topraklık Kaymakam Sadettin Bey mahdumu Ali Ramiz (1872)

Satılık Hane

Fatih tramvay durak yeri ile Farih parkı arasında yeni yapılmış tramvay caddesine nezareti, elektrik tertibatını havi üç odalı kârgir hane satılıktır. Görmek istiyenler içindekilere müracaat edebilirler.

Fatih Dülgerzade mahallesinde Küçümeydancık numarasız hane.

S. S. C. I. Ticareti hariciye bankasının

30 / 6 / 34 vaziyeti.

Aktif

		T. L.
KASA		
Banknot	4.600.—	
Altın /altın T. L. 61/	563.03	
Ufaklık	0.78	
Ecnebi paralar	1.402.41	6.566.22
Dahilî muhabir bankalar	19.818.23	
Haricî muhabir bankalar	78.379.45	98.197.68
Senedat cuzdanı:		
Vadesine üç ay kalan		
Vadesine üç aydan fazla kalan		455.319.95
Esham ve tahvilât cüzdanı:		
Borsada kote olanlar		43.750.—
Avanslar:		
Emtia ve vesaik üzerine avanslar	682.741.83	
Senedat „ „	29.815.10	712.556.93
Sair muhtelif borçlular:		13.259.76
Menkuller:		
Makineler	3.194.52	
Kasalar	4.210.12	
Mefruşat	9.856.16	17.260 80
Nazım hesaplar		1.066.661.87
Meşkük matlûbat		243.64
		2.413.826.85

Pasif

Sermaye (Merkezi idarece muhassas sermaye)		100.000.—
Muhabir bankalar	679.491.55	
„ „ (Merkezi idare)	476.130.13	1.155.621.68
Tediye emirleri		75.919.15
Sair muhtelif alacaklıla.		3.168.20
Itfa tahssatı (Mobilya amortismanı)		10.276.49
Nazım hesaplar		1.066.661.87
Altı aylık hulâsai hesabiye		2.179.46
		2.413.826.85

Yeşilköy Hava makinist mektebi müdüriyetinden:

Mektebimiz için 98 lira ücretle ve müsabaka ile eyi Fransızca bilir bir tercüman alınacaktır. Aşağıda yazılı evsaf ve şeraiti haiz olanlar müsabaka imtihanı günü olan Ağustosun 31ine kadar evrakı müsbiteleriyle Yeşilköyde Mektep Müdüriyetine müracaat edebilirler.

1 — Türk olmak "Nüfus tezkeresi„

2 — Askerliğini yapmış olmak "Terhis teskeresi„

3 — Hükûmet hizmetinde çalışmak için mani istihdam bir hali ve muhil şeref bir vaziyeti olmamak (mahalli polis merkezince tasdikli vesika)

4 — Iki sene müddetle hizmet edeceğini ve mektebin başka mahalle nakil halinde mekteple beraber gideceğini ve mektebin göstereceği her vazifeyi yapacağını taahhüt etmek (Kâtibi adillikçe tanzim edilecek senedi meşrut.) (4690)

Istanbul Posta ve Telgraf Baş Müdürlüğünden:

1 — Haftada karşılıklı üç sefer yapılması, yazın otomobil kışın icabına göre hayvan ve kızak gibi vasıtalar ile naklounması meşrut aylığı 787 lira eski bedelli Trabzon - Bayburt arası postası biri eskisi gibi ve diğeri denk postasile birleştirilmek suretile iki şekilde ve kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur.

2 — Münakasa Ağustosun 13 üncü pazartesi gününden itibaren yirmi gündür.

3 — Birinci şekle göre gitme ve gelme 650 serden her seferde 1300 kilo, ikinci şekle göre yine gitme gelme binerden iki bin kilo yük taşınacaktır.

4 — Bu nakliyat için beheri 1500 kilo ağırlığı taşıyabilecek dört otomobil buldurulacaktır.

5 — Kararlaşacak bedellere göre idare lehine görülecek şekil tercih olunmak üzere ihale Eylülün birinci Cumartesi günü saat 16 da Trabzon Başmüdürlüğünde yapılacaktır. (4805)

Galata Ithalât Gümrüğü Müdürlüğünden;

Kilo	Marka	No.	Fıçı	Cinsi
356	K	3/4	2	Olein Yağı.

Işbu iki fıç Yağı 17/8/934 tarihinden itibaren açık arttırma suretile satılacaktır. Isteklilerin 19/Ağustos/934 Pazar günü saat 17 ye kadar Satış Komisyonuna müracaatları. (4833)

SATiE

tarafından **Veresiye** satılan
elektrik cihazları sayesinde

SAYFiYEDE RAHAT

YEDi SATIŞ MAGAZASI:

Metro Han	Beyoğlu	Telefon	44800
Cumhuriyet meydanı	Taksim	„	40918
Necati Bey caddesi	Salı Pazarı	„	43439
Elektrik Evi	Beyazıt	„	24377
Muvakkithane cad. No. 83	Kadıköy	„	60790
Şirketi Hayriye iskelesi	Üsküdar	„	60312
23 Nisan caddesi No. 19	Büyükada	„	55128

1494

TÜRKİYE ZIRAAT BANKASI

PARA BİRİKTİREN RAHAT-EDER

Yeni Kitaplar

(DÜN ve YARIN) Tercüme Külliyatı

Bütün milletlerin edebî, içtimaî, iktısadî, malî... en muhallet eserlerinden seçme kitapların tercümesi ve "DÜN ve YARIN„ tercüme külliyatı ismi altında, yılda muntazam fasılalarla, otuz cilt kadarının çıkarılması suretiyle yüz ciltlik bir kitaphane vücuda getirilmesi temin edilmiştir. En kudretli kafaların, kalemlerin yardımlarına müracaat olunmuştur.

Yedinci Kitap

Tevzi merkezi: VAKIT MATBAASI

İşçi Sınıfı Ihtilâli
LENIN: Haydar RIFAT
Fiatı: 60 Kuruş

ISTANBUL ANKARA CADDESİ

Şimdiye kadar basılanlar

1 — SAFO, Dode — Haydar Rifat	100	Kuruş
2 — AİLE ÇEMBERİ, Morua — İ. H. Alişan	100	„
3 — TİCARET, BANKA ve BORSA, İktısat doktoru Muhlis Etem	75	„
4 — DEVLET ve İHTİLAL, Lenin — Haydar Rifat	75	„
5 — SOSYALİZM: Kautski — Sabiha Zekeriya	75	„
6 — KÜLLİYAT J. RASİN, H. Nazım	75	„
7 — İŞÇİ SINIFI İHTİLÂLİ, Lenin — Haydar Rifat	60	„

Yakında basılacak olanlar

1 — RUHİ HAYATTA LAŞUUR, Dr. C. Yung — Prof. Dr. M. Hayrullah
2 — İSFAHANA DOĞRU, Piyer Loti — İ. H. Alişan
3 — KAPİTALİZM BUHRANI, Profesör Piru — Ahmet Hamdi
4 — KIRMIZI ve KARA, Standal,
5 — GORİO BABA: Balzak — Haydar Rifat
6 — İSA: Paris Ruhiyat mektebinde Profesör doktor Bine Sangle — Haydar Rifat
7 — ETİKA: Kropotkin — Ağaoğlu Ahmet
8 — İÇTİMAİ KANUNLAR, Greef — Rauf Ahmet
9 — ENGEREK DÜĞÜMÜ: Peyami Safa
10 — ÇOCUK DÜŞÜRTENLER H. Gonzalve, Menusier — Prof. Dr. M. Hayrullah
11 — VERTER, Göte — A. Kâmi
12 — DİZRAELİNİN HAYATI, A. Morua

Afyon Vilâyetinden:

Afyon - Isparta yolunun 9805 lira bedeli keşifli 10+000—17+000 kilometreleri arasında (5480) metre tulündeki esaslı tamiratın 2 Elül 934 tarihine müsadif pazar günü saat on beş buçukta Encümeni Vilâyette kat'i ihalesi yapılmak üzere kapalı zarf usulile münakasaya konulduğundan keşfname ve şartnameyi görmek isteyenlerin Nafıa Başmühendisliğine ve taliplerin % 7,5 teminatile Encümeni Vilâyete müracaatları ilân olunur. (4631)

Dr. İHSAN SAMİ

Tifo ve Paratifo Aşısı

Tifo ve Paratifo hastalıklarına tutulmamak için tesiri çok kat'i muafiyeti pek emin bir aşıdır. Her eczane ve ecza depolarında bulunur. (1562)

ZAYİ

Haydarpaşa gümrük Baş müdürlüğü veznesinden aldığım 20/5/934 tarihli ve 35051 No. lu 1583 lira 15 kuruşluk makbuzu zayiettim hükmü yoktur.

Z. Aslanyan
(1878)

Istanbul Harici Askerî Kıtaat ilânları

Yedi yüz altmış altı bin kilo kuru ot kapalı zarf usuliyle ihalesi 5 Eylül 934 çarşamba günü saat on dörttedir. Şartname sureti musaddakasını görmek üzere İstanbul Levazım âmirliği satınalma komisyonuna müracaatları ve ihale günü vakti muayyeninden evvel teminat ve teklif mektuplarını makbuz mukabilinde Ankara Levazım âmirliği satınalma komisyonu riyasetine vermeleri. (4651)

Uro'og - Opera'ör

Dr. Reşit Sami

Idrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu, İstiklâl caddesi (Mulen Rujkarsısı Vehap P. Ap No.61

Istanbul Posta Telgraf Başmüdürlüğünden:

Izmir Merkez evrak ve paket postahaneleriyle Şömendüfer istasyonları ve mezkûr postahanelerle vapurlar ve şehir dahili merakizden basmane, Hükûmet, Karantina, Alsancak Merkezleri arasındaki posta nakliyatına kapalı zarf usuliyle yapılan münakasa neticesinde taliplerin teklif ettikleri bedel haddi lâyık görülmediğinden münakasa 11 - 8 - 934 T. den 9 - 9 - 934 tarihine kadar bir ay müddetle Izmirde Pazarlığa çıkarılmıştır. Taliplerin şeraiti anlamak ve 8880 lira bedeli muhammenin yüzde yedi buçuğu nisbetinde teminatı muvakkatelerini vererek tekliflerini dermeyan etmek üzere Istanbul ve Izmir Başmüdürlüğünde müteşekkil münakasa komisyonuna müracaatları. (4702)

Adana belediye riyasetinden:

Kanara Baytarî Lâburatuvarı için Alât ve Edevatı Baytariye, Ecza ve Mefruşat satın alınıyor

Belediye kanarası Baytarî laburatuvarı için isimlerile cinsleri ve miktarı şartnamesinde yazılı alât ve edevatı baytariye ve ecza ve mefruşat kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Ihalesi Ağustosun 28 inci Salı günü saat on beşte icra edileceğinden taliplerin o gün Belediye Encümenine ve şartnamelerini görmek isteyenlerin de Belediye yazı işleri kalemine müracaatları ilân olunur. (4603)

Osmanlı Bankası

Türk Anonim Şirketi, — Tesis tarihi: 1863

Sermayesi: 10,000,000 ingiliz lirası

Türkiyenin başlıca şehirleri ile Paris, Marsilya, Nis, Londra ve Mançester'de, Mısır, Kıbrıs, Irak, Iran, Filistin ve Yunanistan'da Şubeleri.. Yugoslavya, Romanya, Suriye ve Yunanistan'da Filyalleri vardır.

Her türlü banka muameleleri yapar.

Sahibi: MEHMET ASIM — Neşriyat müdürü: Refik Ahmet
VAKIT Matbaası — İstanbul